

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
229 K 64

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
229 K 64

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
229 K 64

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
229 K 64

Unger 98.

Erste oder einzige handschriftliche Ausgabe.

WV

229

K 64.

De Heerlyckheyd
V A N
SALOMON.

Of het tweede deel vande vierde dagh der
tweeder Oeke.

Gedicht by

Wylen G V I L L A V M E de S A L V S T E Heere van
Bartas, Phoenix vande Fransche Poëten.

Vyt het Fransch in Nederduytsch vertaelt

DOOR

I. V. V O N D E L E N.

C H R I S T V S.

Hier is meer als Salomon.

T' A M S T E L D A M,

Voor Dirck Pieterz. Boeckverkooper op't Water/
inde witte Perse / rechte ober de Rozenmerck.

ANNO 1620.

D E
V E R T A E L D E R
A e n
Keyzeren, Koningen, en allen Gewel-
digen op aerden.

K L I N C K E R T .

*Hy die van peerlen goud en diamanten schimmert,
Goon, in wiens voorhoofd God zyn beeld heeft ingedruckt,
Die 't purper kraec ken doet, en kreuckt uw hayr, gejuckt
Met glansich kroonengoud te weeldigh opgetimmert:*

*VWord niet jeloers wannecr ghy SALOMON ziet brallen,
Die op zyns Vaders throon der Rycken Scepters zweyt,
En met de blixems van zyn heyl'ge Majesteyt
Onschept en doodverwt die voor hem op 't aenzicht vallen.*

*Hoe sterck zyn glori straelt, noch is 't maer enkel roock.
Zyn pracht, en prael verwelckt: zoo smilt uw blyschap oock:
Zyt dan op sterflicck leen hoorveerdigh, noch vermetel.*

*Geen Ruck bestendigh is als 't Hemelsch Koninghryck
Daer I E S U S heerscht, die u Monarchen algelyck
Geweldigh dagen zal ter vier schaer voor zyn zetel.*

Door een is 't nu voldaen.

D E
 V E R T A E L D E R
 Wenscht zynen Wund deyn H E E R
 D I E R I C K K O R V E R
 A L L E S G O E D S.

E T gene de hooztreffelijcke Michel de Mon-
 taigne in 't algemeey van een uytnemende
 poetisch verck getuy ght, daer hy schrijft:
 La bonne la supreme la divine, est au dessus des re-
 gles de la raison. Quiconque en discerne la beauté,
 d'une veüe ferme & raffise, il ne la void pas: non plus
 que la splendeur d'un esclair. Elle ne pratique point nostre jugement:
 elle le ravit & ravage. dat zelve mogey wy in 't byzonder van
 dit jusseel spreken: waerin de heere van Bartas schynt hem
 zelve te overtreffen, en uyt de heerlyckheyd des grooten Sa-
 lomons zynen glans te scheppen. Want gelyck hier de stoffe
 uytnemende is, alzo is oock de kunst ongemeey, en de gedicht-
 liebende Lezer hoord van een aerdsche tot een hemelsche
 glozi opgetogen: zoo dat hy Salomon vergetende, opstyght
 hooz de hoeten van Christus aller Koningen Koningh, wien
 alle macht in hemel en op aerde gegeven is, en inde welcke
 de volheyd der godheyd lichamelick hoont, en alle schatten
 van wysheyd en kennisse verborghen zyn. Heeft ons oordeel
 dan in zulcken goddelicken licht geschemerooght: hebben on-
 ze teedere oogen qualyck zoo heylige blixemen konnen verdra-
 gen: en is hier Salustius niet als Salustius uytgedrukt:

dat Ghilley Ghy geerne toestaen. **E**vensel myn Zangereffe
leergierigh, heeft, om haer seyley aengeseyen te zien, haer zel-
vey Ghilley onderwerpey usse **A.** oordeel, het welck zy heeft
erbarey te sezen gezond ryp en bezadicht, zoo datze wenscht
indien de **F**ymers malkanderen eenmael uytdagen om zonder
bloedstortinghe om den palm of lauwerhoed te kampen: dat usse
A. de hoozplaets onder de **S**cheydsmanney mooght bekleeden
ten eynde het **G**onnis te billycker gestreken werde. **O**nt-
fanght dan jonstige **K O R V E R** myn geleende sezen, en doet
ons die eere dat ghy onze seylgrepen op de kant aenteekent op
dat Ghyze aenmerckende naemaels beteren. **t'Amstelre-**
dan dezen 28. Day **L**oumaend 1620.

Uwe **A.** verplichte Vrund

I. V. VONDELEN.

VOORREDEN.

ICK hebbe, Lezer, meermaels voorgehad mijn
plompe handen aen dit zuivere te slaen, maer vree-
ze heeft my altijd doen aerzelen, om dat ick ont-
zag, met ongewyde vingeren deze Arcke aen te taf-
ten: en liet my vastelijck voorstaen dat geen gemeen
Priester of Levyt, maer wel een hooger als ick ge-
oorloft was zijn voetzool in dit heylige der heylig-
en te zetten. Mijn gevoelen hier in wierd versterckt vermids het lof-
lijck getuygenisse dat de aldertreffelijcste verstande van dit Puyckjen
gaven: gelijk dan neffens andere zynen Uytlegger Simon Goulart
hier van luydskeels trompettet in deze woorden: *s'ensuit la MAGNI-
FICENCE ou seconde partie du quatriesme jour de la seconde Sepmaine,*
*ou Salomon est proposé eslu pour successeur a son pere. Sa sapience, son maria-
ge, son Temple basti a l'Eternel, y sont si magnifiquement descrits, qu'en c'est*
eschantillon le Sieur du Bartas semble avoir voulu surmonter soy-mesme, &
par ses riches inventions debatre avecq la dignité d'un si sublime sujet. Dat is:
volght de **HEERLYCKHEID** of het tweede deel vande vierde dagh
der tweeder weke, alwaer Salomon word voorgestelt als zijns vaders geko-
ren nazact. zijn wysheyd, zijn houwelijck, zynen Tempel Gode gebouwt, word-
ter zoo heerlijck beschreven, dat in dit munster-stael de Heere van Bartas
schijnt hem zelven te willen overtreffen. en met zijn rijcke verzieringen te
worstelen met de weerdigheyd van zoo hooghgewichtige stoffe. Het was dan
niet zonder oorzaeck dat ick my hier aen vreefde te bezondigen. Maer
gelijck my vreeze zomtijds dede deynzen, alzo noopte my wederom
een heymelijcke hertstocht om eenmael te zien hoe ick deze fransche
Venus met een neerlands gewaed en hulsel zoude mogen toijen en op-
finucken, en met Appelles ten toon zetten, om van nutte berispiers mijn
werck te laten keuren. Ick wickte. Ick waeghde 't. Lezer, verwondert
u niet dat wy onder alle zijn puyckrymen dit paragon, deze Overkijc-
ker, hebben uytgekeurt: zoo doen oock die gene die diamanten onder
diamanten uypicken. Latet u oock niet vreemd toeschynen dat wy
wat tijds met vertalen spillen: een beroyd huysraed moet veeltijds van
A 3 anderen

Woorreden.

anderen wat te leen bezitten. En zoo ghy ons voorwerpt die boertery van d'Exter die onder de Paeuwen met geleende veerē dacht te proncken, wy voelen dat wy heerlijk getackt, en op ons zeer geraeckt zijn, want wy brageren met het gene eens anders is. Maer eer ghy u aen onze rymen ergert, zoo bidde ick dat ghy eerst deze dingen op de ryge overweeght: 1. dat wy u een vertalinge en geen eygen vindinge ter hand stellen. 2. dat wy zoetelijker hadden mogen vloeijen zoo wy ons niet naeuwer aende text wilden binden. 3. dat mijn moeder my geen beter nederduyts geleert heeft. Magh ons dit niet afwasschen, en blijfdy evenwel daer op staen dat wy met Phaëthon ons onderwonden hebben den Zonwagen te mennē: ick hebbe niet te zeggen, dan my daer mede te troosten datmen ten minsten noch van my getuyge:

*Hic situs est Phaëthon currus auriga paterni,
Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis.*

Dat is:

Alhier licht Phaëthoy verstagey
De Woerman van zyns vaders vagey:
Die, of hem is den toom ontgaey,
Mochtans heeft hy wat stouts bestaey.

Lezer ick hebbe gezeyd. Leest nu het kort inhoud van onze overzettinge, daer nae de vertalinge van het uytstekenste gedicht dezes Goddelijcken Poets, en oordeelt heusselijck van onze mislagen.

Het inhoud.

DE Poet beschryft heerlyck in dit boeck de Heerlyckheyt van Salomon de Zone Davids / het afzetzel / gedurende zyn wyze regeringe / vanden waren Salomon / de vrede-Woest / Jesus Christus / de zone Godes / en Wywedgom der Kercken. Zyn voorreden verbaet een noodzaeckelijcke vertooninge van het onderscheyd tusschen hem / en de andere Poeten dezses tijds / voornamelyck inde langheyt van zyn voorgenomen werck / alwaer hy zich zedighlyck ontschuldighe : daer nae volgens zyn voornemen komt ter zaeken: en als het eerste lid van zyn verhael stelt David voor / die met uptnemende leerstukken zynen zone onderwyft / om hem bequaem te maecten tot de regeeringe des Koningryck: beschryvende de voornaemste deughden waermede een goed Woest zich gedurighlyck behoort te vergezelschappen / daer nae de quaden waer van het hem betacmt zich te wachten: het welck besloten word met de overpdinge dezses grooten Konings.

Het tweede lid begrift hoe God den Salomon verschijnt / wien Glozie / Gijckdom / Gezondheyt / en Wysheyt aengeboden worden. Hy vanden hepligen Geest gedreven / stelt en met goede reden de Wysheyt boven alle de andere / waermede hem God begaest / om zyn gaben in hem te kroonen. Daer nae stelt de Poet voor oogen deze Wysheyt van Salomon bestaende / inde kennisse van alle Goddelijcke / natuerlijcke / en aerdsche zaeken / voornamelyck inde bestieringe zynen onderzaten / en inde bedieninge des gerechts / waer toe hy bybrenght een aenmerckelijck voorbeeld / genomen uyt de heplige geschichten uyt de tien hoofdstucken van het eerste boeck der Koningen / waer uyt dit heele Poetsche werck getogen is.

In het derde lid / hebbende aangewezen de geluckzalicheyt van Salomon / zo verhandelt hy zyn houwelijck met de Woestinne van Egypten : het welck vereschende de alderschoonste streken van een waer achtigh poetelijck pinceel / beroozzaeckt oock dat onze uptnemende dichter in 70. veerzen verbolghet een schoone lusthof / waer uyt de Minneboeffens vertrecken die Salomon en Pharonida tot onderlinge minne bewegen / waerop het houwelijck word in het werck gestelt. Te dezer oorzack hebben het vertreck van Egypten / de aenkomste van deze Woestinne te Jerusalem / de ootmoetinge vande Koningh en haer / en haer byploft smaelt haere bequame beschryvinge. Ende overmits dat dit houwelijck van Salomon pet wat grooters bereeckent / als de grootheid zelf / te weten / de verborghen eenijghheyt van Jesus Christus met zyn Kercke / de Poet willende de Lezer om hooge boeren tot deze Goddelijcke betrachtinge / neemt de zaecke wat leeger : en onder het deersel van Salomons byploftsfeest te vercreen / vertoont ons een wonderbaerlijcke dans / te weten der Hemelen : alwaer vaste en dwalende sterren een zo nijp afgepaste beweginge hebben / dat alle andere beweginge ten aenzien van deze maer lomperp is. Onder andere past hy tot deze Goddelijcke dans Zon en Maen: ende by de Zon sielt hy voor oogen Salomon en Christus: by de Maen / de Woestinne van Egypten / en de Kercke. Dit alles ziet men hier afgemaelt in veerzen die een onepndelijcke schoone betrachtinge behelzen / en een ernstiger overweginge vereschen als dit kort begryp: inzonderheyt / zo men waerneemt het gene hy daer aen hecht van het hepligh gespraecke des Wywedgoms met zyne Wyf. Wy hebben kortelijck deze dingen op de kant aengeteckent / om alle heplige gemoederen te bekoozen de meyninge des Poets beel grondiger na te voerschen.

Het leste lid begrift geen mindere verwonderinge inde beschryvinge van de bouwinge

Inhoud.

bouwinge dezès heerlycken Salomons Tempel/ gesticht nae de groote weerd/ en ingetogen inde dzy boecken dezès wyzen Dozts/ wiens gebed gedaen inde in-
wydinge des Tempels hier by geboeght word: En volgende de aenkomste vande
Koninginne van Saba te Jerusalem: alwaer zy naebozcht de wyshepd des ko-
ninghs / die haer onderwyft inde kennisse des eenigen waren Gods / waer uyt
vloeyt de met rechte verwonderinge des Koningins.

Spndeljk het zy men waer neemt Salomons onderwytinge / het zy de ver-
schyninge Godes om hem te zegenen/ of zyn wyshepd/ of zyn glorie/ of zyn hou-
weljk / het afzetzel van al onze geluckzalighepd/ of zynen Tempelbouw/ of zyn
gantche gelegenthepd huyseljk/burgerlyck/en geesteljk gedurende zyn Gods-
dienstighepd/ het zy de bouwinge en schoonhepd des gedichts dat alles booz oo-
gen stelt: men moet bekennen / dat met recht dit boeck den tytel dzaeght van

D E
Heerlyckheyd
V A N
S A L O M O N.

De
Heerlijckheyd
VAN
SALOMON.

Of
Het tweede deel Gande vierde dagh der
tweeder Gheke.

A T zydy zaligh! die ghy abel van ver-
stand

Uw rymen mate steld nae dat uw yver
brand;

Die moegeblockt, met uws ervaren breyns
verschoonen,

Uwe herf'nen niet verduft: die steeds met
and're toonen

Gaet uyten met een zangh, nu deftigh, nu we'er zoet.
Wat u voorvallen magh, en eerst loopt te gemoet:
Die met opschriften nu, nu wederom met lieden
Doet smoocken 't vuyr dat uw gemoeden brengt aen't ziedē.

Maer, mynen roem, mijn eed den Hemel eens gedaen,
In dit strengh werckhuys houd mijn voeten stadigh aen
Gekluyftert als een slaef; mijn geest blijft hier onledigh:
Geen ander ieuckzel knaeght my dagh en nacht onvredigh:
Ick veel te bezigh, slacht den meulesteen altoos
Dien eenen waterval omwentelt eyndeloos.

Dus is 't dat ick zoo vaeck in spijt van Phebus zinge
Nacy veerzen langh van sleep uyt ernst te zonderlinge

B

Die

*Vergelykin-
ge, en onder-
scheidung tus-
schen onze
Poët en d'and-
re dichters.*

Die d'Hemel in my blaest, en ticktack even kloeck
Van wol en zacht kattoen dit heerlijk gouden doeck.

Ghy put 't vermogen van uw vleugh'len t'eenemalen
Niet uyt, maer wispelsteert gelijk de Nachtegalen
Gedurende uwe lent van d'een in d'ander haegh,
Van stoffe in stof, van lied tot lied al even staegh:
Maer ick de Zwaluw' nae te volgen niet en vruchte,
Vind nergens nesteltack, passere met der vluchte
Een veler ceuwen zee, die boom noch oever roert,
Nu van het Zuyden, nu van 't Noorden weghgevoert.

*Hy behend
dat in een
langh werck,
de geest zom
wyl slaeft.*

Uw loopbaen eyndicht kort, is vol, is wonder lieflijk,
Elck veldweeghs ghy verpooft uw adem scheidt gerieflijk,
Vind eenigh groen gestoelt', verfrischt u voor een tijd
In lustpricelen braef met roozen getapijt:

Maer eynd'loos is mijn loop, nu schure ick d'ijsgewelven;
Nu sneu'lende van 't steyl, verduyzelt, vind my zelve;
Nuklaver ick om hoogh; nu kruysse ick 't bosch met ijl;
Ick struyckel, ick verlies my zelf, ick val zomwyl:
En als quaed mortel lynt den Melcksteen, de Porphieren,
Den Iaspis, Serpentyne, en Marbel om te çieren,
Om myn vertellingh gaer te hechten, dan en nu
Een kreupel veers insluypst slim, half gevijlt, en ruw.

*Maer dzer-
om geeft hy
den moed niet
verloren, dan
vervolgt Zyn
voornemen.*

Daerom nochtans ick niet het aengevangen staecke,
Is 't werck groot, grooter is de lust daer ick in blaেকে.
Noch is niet uytgeput myn hert van 't heyligh vuur;
Niet schoons men zonder zweet bekomt en arbeyd zuur;
De dalen leeren 't oogh de bergen onderscheyden,
En 't kunstryck beelsel, dat de Kunstenaer laet weyden
In een Mosaïsch werck, tot meerder çieraet, hy
In verwen onderscheyd, hoeveelheyd, en waerdy.
God geef dat in mijn rijm de merckelijcxste smette
Zy als een mug die haer aen 't sneuwit aenschijn zette
Van een ontloken Maeghd, en luttel feylen thans
Meer luysters brengen toe mijns hoogen yvers glans.

Al zwacker David wierd, en 't lemmet van zijn leven
 (Wien 't olyachtigh sap des wortels ginch begeven)
 Allencx brande inde pijp, als hy op zijn versche'en
 Noch wacker met verstand gact uyten deze re'en,
 Leeraren Salomon, en door 't Geheym gedreven
 In 't Koninghlijck gestoelte hem zetten hooghverheven.

*David al-
 reede oud, zet
 Salomon in-
 de Koningh-
 lycke thron,
 en geeft hem
 een voorschrift
 van een recht,
 veerdige re-
 geringe, en
 beschryft een
 uytnemende
 Vorst.*

Mijn zoon, dien zonder twist, mevryer, of geweld
 Geluck, nature, en wet de kroon heeft opgesteld,
 In 'theerschen wijsheyd voegd, en goedheyd te doen blijcken,
 Wenscht hy te mennem langh den teugel van zijn Rijcken;
 Maer die door hulpe van 't geluck het Koninghschap
 Bereyckt, en daer toe komt langhs ongewoone trap,
 Moet meer als mensche zijn, en inde Deughd ervaren,
 D'ontziene tulband zich verzek' ren op zijn hayren.

Maer Salomon ghy kend het bed daer af ghy daect,
 Ghy ziet hoe Israël Adoniam onthaelt,
 Hoe om uw eer jeloers de zeden moeten wijcken,
 En om uw grootheyd wy Natuyr verongelijcken:
 Streeft nae volmaecktheyd dan, en dapper van gemoed
 't Gebreck verduyftert van uw ondoorluchtigh bloed.

Monarch van Iacobs Stam, dient 's weerelds Koningh sta-
 Op 't cenigh steunsel van zijn vrygeley beradigh (digh,
 Uw stoutste aenlagen grond, en altijd vroegh en spaed
 Uw oogc en uwen geest op zijn voorschriften slaet:
 't Godslasterlijck geblaf der honden vlied verbolgen,
 En onder Koningh, wilt uws Heeren zeden volgen.
 Denckt dat de dichte van uwe hooge muren zelfs,
 Veel poorten zwaer van stael, veel hoffelijck gewelfs
 Niet hind'ren dat zijn oogh bekeurende achterhale
 Uws herten Dcdalus in uw geheymste zale.
 Mijn zoon, zoo 't Noodgeheym, of de geboort' veel eer
 U Edomyter teelde, of Philistynner Heer,
 Zoo 'terflijck u gemaect had Pharoos tytels eygen,
 Zoo Meden aen uw knien quam zynen myter neygen,

*Hy pryft hem
 dan de Gods-
 dienstigheyd
 aen.*

Zoo Perfen waer uw leen, uw hoogheyd nochtans veughd
 En cyscht alom te zijn geborstweert met de Deughd:
 Macr om 't zaed Abrahams 't iuckdragen te gewennen,
 Gevoegelijck den toom van 't heyligh volck te mennem,
 Bezitten Iosuaes en Samsons stoel nae wensch,
 Een nazaet Gods te zijn, ghy meer moet zijn als mensch.

*En d'omzich
 tigheid be-
 staende in 't
 verkiezen
 der dienare.*

Wilt boven d'ouwe knecht d'aenkomelingh niet achten:
 Gebiedens kunst bestaet in kunst min als 't betrachten,
 De most wijckt d'ouwe wijn in smaeck, en d'Hovenier
 Uyt 't hert zijns lufthofs niet roeyt met een dwaes bestier
 Een groeyzaem weeldigh hout, dat twintigh wintervlagen
 Met zoete vruchten heeft zijn leck're disch beslagen,
 Om pooten in zijn plaetse een loote of struyck, wiens vrucht
 Hy proefde met 't gebit alleen van valsch gerucht.

*In 't recht
 kennen der
 lofsuyters.*

De vlejers, Salomon, oorlingen zijn, die waerlijck
 Den wijsten Koningh staen tot hindernis gevaerlijck,
 Wat rechten zy niet aen! vermids zy vinden haer
 Snoo weergade in ons herte, een erger huychelaer,
 De liefde van ons zelfs, een altijd wo'nde peste,
 Die aenspant met deef' vreemde, en haet'lijck rot op 't leste.
 Den bloon verbeelden zy dat hy is wijs altoos,
 Den dronckaerd bly van geest, d'ontrouwen ergh en loos,
 Rechtveerdig Vorst en Prins zy noemen 's volcx verdemper,
 Den dommen stemmigh Heer, Augustus den verslemper,
 En als doorsnuff'lend' zy zijn neygingh nu verstaen,
 Zy als in hem veraerd zijn boosheyd bidden aen.

*In 't ontdek-
 ken en ver-
 jagen van
 allerley slaghe
 van schelmse
 menschen.*

Vlucht die gedochten dan, ontslaet u om der boozen
 Afgrijf'lijcke ommegangh, 't gezelschap der eerloozen:
 Geen toegangh in uw Hof den roover toe en laet:
 Geen moorders 't hoofd ophoud: de toovenaren haet,
 Uyt vreeze, datze met haers adems gift te gader
 Niet smetten doodelijck Stads borrensprongh en ader:
 De zeden niet vergift, fonteyn daer d'Onderzaet
 Uytputten zal voortaan van beyds of goed of quaed:

Beheerscht

Beheerscht uw lusten, word uw toorne en ancxst te machtigh,
 Die niet zich zelfs gebied geen Koningh is waerachtigh:
 Doet niet wat ghy vermooght, maer zulcx doet als u past:
 Uw neck eerst onderwerpt der wetten iuck en last.

*Hy pryft hē
 aen Matig-
 heyd, Groot-
 moedighēyd,
 en Recheer-
 digheyd.*

Den Onderzaet als hy tot Leydsman heeft zyn Koningh
 Door water, bergh, en bosch rent zonder lyfs verschooningh.

. Bewyft gespraeckzaem u, goed liefgetal myn zoon,
 En volght vermetel niet de beelden dezer Gooñ

*Goedertie-
 renheyd.*

Die uyt haer gulde bus men jaerlycx eens verlochtight
 Op dat den Hemel, nu verbe'en, het aerdryck vochtight.

Zyn woord opeten past geen Koningh wys gezind,
 Al wie zyn trouwe breeckt geloof, noch trouwe vind,
 Bedriegend' polt zich zelf; het volck jeloers om schouwen
 't Gevaer zyns lichten aerds, zich wapent met wantrouwen:
 En 't naegebuyrigh Ryck een Leeuw van sterckheyd groot
 Heeft liever, als een Vos tot zyn trouw Bondgenoot.

VVaerheyd.

Zy 't in beloonen mild, in 't straffen schaers en vrecke:
 Macckt dat Stantvastigheyd uw borst alsins bedecke.
 't Uytstekenste is omringht van rampspo'en aldernacst,
 En d'alderfelste storm op hooge poorten raest.

*Matigheyd,
 Standvastig-
 heyd.*

Uyt eertzucht 't aerdryck niet met wapens gaet beroeren.
 Indien geweld, of eere u oorlogh pranght te voeren,
 Bewyft u Davids zoon, maect dat uw Kryghsmans erm
 Zoo koud zy in 't bestaen, als in 't uytvoeren warm.

Vromigheyd.

Waeckt, zweet, en redeneert, en heldisch niet om temmen,
 Vryt den gewonnen stroom te voet, en 't nat in 't zwemmen:
 Het schaduwende lof eens planebooms u frisch
 Een zonnehoed verstreck, een beuckelaer uw disch,
 Uw oefeninge uw vuyr, wat zoon uw bedstede ergen.

Geduld.

Met lecker dischgerecht wilt uwen mond niet tergen:
 Zware arbeyd zy uw sausse: in 't hōle eens stormhoeds me'
 Zuypt 't water uyt een beeck vermenght met slym en snee.
 Laet trommel, laet trompet, laet omgewielde fluyten
 Uw Klaveçymb'len zyn, uw çyters, en uw luyten:

Soberheyd.

Sterckheyd.

Hardvochtigh eenen Bergh al dravende overschiet,
 Al loopende een ruym veld, al springende eenen vliet:
 Uw hoofd met stof en zweet zy wel doortrocken echter:
 Zijt overste en foldaet, een blixem is de vechter
 Als hy zijn Koningh heeft, die moedigh treed vooraen,
 Gezelle in 't avontuur en Rechter van zijn da'en.

Oefeninge en
 kennisse in
 goede weten-
 schappen, na-
 melyck inde
 vrye kunste,
 welcx ge-
 bruyck hy al-
 reede heeft
 aengewez.en.

Met lust tot leerzucht zoude ick uw gemoed ontsteken,
 Zage ick alreede niet de Godlijkheyd uytbreken
 Van uw diepzinnigheyd: maect dat geleerdheyds gier
 Dien tot een hulp de kunst van 't Koninghlijck bestier,
 En gae slaet, dat gelijk natvochtigheids vervelen
 Versmacht eens fruytbooms ziel haer groeyzaem leven telē,
 De veel te zware les, der kunsten weelde en lust
 Zoo fracije geesten niet haer geestigheyd uytbluft,
 Noch maect uw zinnen niet door slaepzucht dom ellendigh,
 Noch van 't gemeene bests bevord'ren 't hert afwendigh.
 Met een gevlerckte geest den loop verzelschapt voorts
 Van 't nachtgeleydend' licht, den daghgeleyder toorts.
 d'Eyf'lijcke ondiepten meld die d'Ocean bewegen.
 De gryze toppen meet der bergen hoogh gestegen.
 Doorsnu'felt hoeck voor hoeck dit nederigh gesticht,
 Doch om verwond'ren, hoe in 't werck de Wijsheyd licht
 Des geens, die 't zoo wel schickte: en wilt voor al niet slachten
 D'arme Hovelingh, die dor en uytgeput van krachten
 In 't leeger hof verouwd, en die zijn oogen sterck
 Op 's pylers groeven slaet, op 't voet en heuvelwerck;
 Die sus beschouwt 't vermael, medallien, beelden, standen,
 En d'hoofdgeraden van de Koninghlijcke wanden,
 Die hem vergapende, is nu by nu buyten zich,
 Terwijl zijn mackers zien den Koningh Scepterdrigh. (ne.

Rechtveer-
 digheyd.

De weegschael houd recht op, toogh toe, uwe handen rey-
 Wreeckt streng 't bekende quaed en onrecht; 't uwe alleynē
 Vergetenheyd beveelt. de tranen ziet, en hoort
 't Geschrey des geens die in een zee van droefheyd smoort.

Hoort

Hoort d'oogen menighmael die op uw landen oogen:
Die niet wil Rechter zijn, geen Vorst is om gedoogen:
En inder eeuwigheyd scheid nimmermeer, noch weert
Van 't scepter des gerechts het schitt'rende oorlogszweerd.

Begunstigt grooten niet, noch druckt die't qualijck hebben;
Noch van uw wetten maect een ydel spinnewebben
Wacr in de mugh verwert, terwylen het gebeurt
Dat ruysschende de wesp den inslagh rijt en scheurt.

*Salomō word
vermaent
zich te hoe-
den voor ee-
nige quaden,
die neffens
andere de
Vorsten ver-
deruen.*

Verdrijft die Herders, die d'onnos'le kud' verteeren.
Zulcke Overheden kiest die haren staet vereeren,
Die d'Alderhooghste ontzien, die't vonnis strijcken recht;
Men oordeelt in 't gemeen den meester nae den knecht.
Den vromen mild begaeft; maer wilt uw leen niet schiften;
Hy stopt, die roert den grond, de borne van zijn giften.
Voor al, mijn troetelkind! verdrenckt, om Gods wil, dy
Niet in 't bedrieghlijck meyr van 's boels liefkoozery:
Helaes! Helaes! ick ducht, keert o alwyze algoede
God, mijns gezichts gevolgh doch af van mynen bloede,
Aenstaende is 't, ducht ick, dat dit zoet vergif, o kruys!
Noch met afgodery zal smetten Davids huys:
Dat zoo 's deughds heyl'ge liefde u niet ontsteke t'elcken,
Zoo een geduurzaamheyd van naems en faems verwelcken
U niet te rugh doe zien, tracht dat u in die kamp
Noch tot een lesse dien de Vaderlijcke ramp.

d'Almachtige, mijn kind, my roept u te begeven,
Vaert wel, ick wandel door den dood in 't eeuwich leven,
Om hooger heerschen, vry van 't menschelijck gequel
Uwe handen ick beveel den staf van Israël. (len

*Heyligh o-
verlyde Dav.
vids.*

Ghy die om 'tquaed eens Vorsts 'skroons glinsterende stra-
Van 't een in 't ander huys, van land tot land doet dwalen,
Verletze by de myne, en brenght van mijns zoons zoon
Dien Grooten Koningh eens te voorschijn en ten toon
Daer Israël op hoopt, daer nae ick zucht te voren,
Groot Koningh die het Rijk des Duyvels zal verstooren.

Zoo

Salomon vult
zjn plaetse.

Zoo sterft hy, en de zoon zyn voetspoor gade slaet,
En 's Hemels God met hert, en mond aenbidden gaet:
Door Godvruchts deure tred in 't rycke met verlangen,
En speelt tot 's Heeren lof veel lieden, veel gezangen,
En smoockt te Gibeon, en inden geest aenschouwt,
Terwyl zyn vleesch noch slaept, dien God diē hy vertrouwt,
Groot God, die ryck gekroont met flonckerende vieren,
Hem vier Ioffrouwen toont, en geeft hem keur van vieren.

God offert hē
de Glori.

De Glori zwickt een schicht dieze in haer rechter vaet,
En treeter niet als maeghd, maer als een braef soldaet,
In 't glinft' rende gesternt' verberghtze haer hoofd en kruyne,
En in een sluijer draeghtze een heldere bazuyne,
Wiens wind is enckel lof, trompet, wiens hel geruys
Vult vande schoone Zon het een en 't ander huys:
't Hooveerdigh weeffel van haer sleepkeurs die zoo gloryt
Met 's vyands onderlage is bloedigh ghistoryt,
Met benden, met tropheen, en ringen: met de voet
Zy duyzend Koningen vertre'ende zuchten doet.

De Ryckdom

De Ryckdom magmen prat niet wyd van hier zien brommē,
Met Plutoos, Rheaes, en Vrouw Thetis haer ryckdommen:
Eens laeckens held're glans bedeckt haer lichaem houd,
Robynscherp, en gestyft van ingeslagen goud:
Haer rechte en slincker stort een bus, waer uyt gestegen
Komt neerwaerts een Pactol', een blonden Englenregen,
Een glinsterende Taegh: haer knechts 't Geluck men heet,
Het Waccken, Spaerzaemheyd, en d' Arbeyd nat bezweet.

De Gezont-
heyd.

Gezondheyd toont haer gins, geen rimp'len 't voorhoofd
breken,
Haer oogh geen peerlen douwt, haer kaecken niet verbleec-
ken;
Bly, levend', poezeligh, vertoontze een kinds gelaet,
Zy huppelt, danst, en springht, en vlieght waer datze gaet:
Des levens held're toorts blaect in haer vuyft ten toone,
En d'heyl'ge vederbos des Phoenix overschoone;

't Begin

't Begin haers keurs verstreckt. en ziet aen d'ander zy'
 Komt ons de Wijsheyd met haer statigh aenzicht by;
 Die, op datze hoogh verzel de voetelooze vog'len
 Van 't eeuwigh Paradijs, zijn aengehecht twee vlog'len:
 Stil isze van gebaer, haer gangh verzwaertze zeer,
 Men zietze oon regelmaet en passer nimmermeer:
 De spiegel van Nature, en haer zelf tot haer vordel
 Hanght aende ketenkens van haren rijcken gordel.

De Wijsheyd

De Vorst zijn oogen op haer schoonheyd slaende knap
 Waent ingelijft te zijn in 's Hemels borgerfchap:
 Hy vind zich met den glans eens Paradijs besloten,
 En twyfelt wat hy zal uyt zoo veel goed'ren loten:
 Ten lesten spreeckt hy dus: wat hebbe ick Heer gedaen
 Om van uwe handen zoo veel eere, en goeds t'ontfa'en?
 Ghy voorkomt mijn verdienste, of liever bouwt uw eere
 Als ghy mijn snoodheyd eert: o d'overhand is Heere
 Een Keyzerlijck geschenck, en niets en is zoo zoet
 Dā datmē 's gramschaps brand maeckt dronckē in het bloed;
 Maer laes! vaeck volgen haer veel woe'nde razernijen,
 En d'ouw gewoonte van bebloede moorderijen
 Maeckt metter tijd gelijk d'onstrenghste Koningh schier
 Een Tyger, felle Leeuw, Wildzwijn, of Pantherdier.

*Vaerom
 Salomon de
 Glory niet uyt
 pickte.*

Die schijnt geluckigh die zijn vruchtb're kud'ziet zwillen,
 En stelen Carmelus zijn groenende achterbillen;
 Om wien een wijnrijck land en vruchtbaer korenaerd'
 Doorploeght met yzer scherp oneynd'lijck teelt en baert:
 Die vande Seres heeft de blonde en goudgeel ayren,
 Het dierbaer schoon gesteent' van d'Arabische baren,
 De Wouden Entidors, 't Ophirisch goud daer by,
 Van Sabba 't reuckwerck zoet, en Tyrus peltery.

Maer hoe! men ziet alsins waer Rijckdom staet in't bloeijen
 't Opmercken sterven, en vermetelheyd meer groeijen:
 De rijke slaeft om 't goud, en wie nae God geaert
 Zijn oogen en gemoed wil opflaen Hemelwaert

*Noch de Ryck-
 dom.*

C

Moet

Moet arm zijn inder daed, of arm zich toe gaen stellen:
En vreeze en rijckdom oock malkand'ren steeds verzellen.

*Noch langh
levcp.*

Langh leven waer mijn wensch, mijns hertens lust en wit,
Dat ick mijn zonen zaegh in 't derde en vierde lit:

Maer ick bezorgh my voor de rampspo'en, die verbolgen
Gemeynelijcken dicht mijns levens langhheyd volgen:

Wie wel leeft leeft genoegh, want 's levens loop die kort
Is, nae der dagen tal niet afgemeten word,

Maer nae doorluchte da'en, en 't leven kort en sterflijck
Is maer een oogeblick, een niet by 't onbederflijck.

*Maer de
Wijshedy
ten welcx
aenzien de
glory, rijck-
dom, en 't le-
ve niet zyn.*

Zulcx is de Wijshedy niet, d'Ecre acht zy als 't gespook
Eens winds, die licht vervlieghe, het leven enckel roock,

De scepter eenen tack van masthout kleyn van weerden,
De peerlen zand en gruys, het goud maer slijm der eerden:

Zy is een spiegel Gods, een blixem die ontgaet
Den donderkogel van zijn Goddelijck gelaet:

Een heyl'ge instortinge oock des milden Hemels, nimmer
De schoonheyd is gebluft haers voorhoofds klaer van schim-
Altijd haer zelf gelijk, zy niet alleen zoo net (mer,

Een zelfde spoor vervolght, maer houd een zelfde tred:

Gezondheyd buyten haer, Eer, Rijckdom in 't gemeene

My dry venynen waer. de Wijshedy is 't alleene

Die van alle and're goe'n magh strecken zonderlingh

Haer leydsvrouw, wercktuygh, born, gieract, en matigingh.

*Salomons ge-
bed om de
Wijshedy te
verwerpen.*

Brengtze o God! voor den dagh, laetze o God! my ver-
Een bedgenoot altijd, op dat ick steeds mach lecken (strecken

Den zoeten geur, die vloeyt uyt haren heyl'gen mond,

Datze in het vyerschaer my verzelschap t'allerstond,

En ick noch kinds en teer, met haren staf beschudden

In vette weyden magh d'Abrahamijtsche kudden,

Oneyndelijcke kud', iae kudde die gewis

Een trouwen herder van den Hemel weerdigh is.

Heer geeftze my, ick quijn, ick flaeuwe, of zoo ick leve

Ick heylge vuyrvliege in haer vlamme leve en zweve,

En

En nieuwe zomeruyt, te stout in 't licht ghesmoock
Van hare lampkens ick myn vlercxkens te'er verschroock.

Houd daer, ick schenckze u, zeght d'onsterfelijcken Vorste
Vermids geen ander liefd brand in uw ed'le borste,
Ick wil dat ghy bezit, als tot een toegift veyl
Gezondheyd, Ryckdom, Eer, en overvloed van heyl,
Terwijl ghy dient dees' Maegd, in mynen dienst u bouwe:
Oon eersleep magh niet tre'en zoo welgeboren Vrouwe.

*God vergin-
zelen, en te
gelick oock
d'andere goe-
deren.*

Als Salomon ontwaect, hy merckelycken ziet
Dat de gematigheyd van s'lichaems dampen niet
Veroorzaect in zyn geest een droom zoo wonderbaerlijck;
Maer 't afgezette beeld van d'hand eens Engels waerlyck;
Want zaligh hem oon kunst de kunsten staen ter hand,
Geleertheyd zonder moeyte; een ongemeyn verstand
Zijn doen verguld: hy vlieght om hoogh, en gaet doorzoekē
Van 'sweerelds ingewand de diepte, en donckere hoecken.

*'Tgevolg
van deze
heylige droom,
en weldadig-
heyd Gods.*

De raedzels van 't gewijd pampier zyn hem gemeyn,
En daeghlycx zyn gespraecke; en zyn diepzinnigh breyn
Van weynigh woorden, die de Goddelycke veeren
Beschreven, zoude eerlangh veel boecken ons stofferen.
Geleerd'lyck hy de Zon oon vreeze sterven ziet:
De dwalinge onverdwaelt der sterren hy bescpied:
Hy weet of 't is Nature, of Engel, die de ronde
Met een dryvouwde Keer doet op een tyd en stonde:
Of Phebus licht van zijn, de Maen van anders vuyr:
Of d' Herbst, de Zomer, Lent, en Winter koud en stuyr
Der Zonnen kind'ren zijn: en van wat roock zoo verre
Om hoogh de locht ontsteect een langhgehayrde sterre:
Wat polssen stijf van dreun wind teelen slincx en krom:
Wat vuyr'ge pennen dat de blixems dragen om:
Wat breydel d' Oceaen dwinght binnen zyne palen;
Of hy gehoorzaemt 't licht met zyn gehoornde stralen?
Of 't zweet'righ kussen des verliefden Hemels frisch
Der peerlen Vader, en der oest'ren bruyg'om is:

*Uytnemende
beschryvinge
van Salo-
mons wijs-
heyd ten aen-
zien vande
Godlycke en
natuurlycke
Philosophie
ofte wijsge-
righeyd.*

Of't waer is dat hy droef de slymige ons uytzondert,
 De blinckende als hy licht, de bleecke teelt als 't dondert:
 Of't vochtigh Element 't gryze Amber teelt gewis,
 Of datmen 't vette dreck zal achten van een visch.

*Kennisse vā
 d' Antipar-
 itia ofie
 Strydighcyd
 vā verschey-
 den di.gen.*

Hy weet waeromme d'aerde is vast, rond, oon begintfel,
 Des weerlds middelpunt, en der naturen bintzel:
 Hy kanze meten, en verstaet noch, of hy 't zagh,
 Hoe doch de Coloquint met zulcken oordeel magh
 Uytpicken 't witte vocht in duyf're, en donckere ad'ren,
 't Elleborum het zwart, de Rha het groen vergad'ren:
 En of zulcx toegaet in ons zwack, en teeder lyf
 Of halende tot zich, of iagende uyt heel styf.
 Kort om, der planten kracht hy kend die groot en teeder
 Nature in wezen houd van d'Hysoop tot den Ceder.
 Hy weet waerom de tand des bytwolfs droef van aerd
 't Peerd groote snelheyd geeft, en oock zyn spoor verzwaert:
 Hoe in een oogenblick Hyena's Teven blaffen
 In 't naerd'ren met haer schaeuw behend weet af te schaffen:
 Hoe 't komt dat d'Elephant verhit door 's gramschaps vlam
 Getemt word, als hem naeckt de ruyghgevliefde Ram:
 Hoe 't komt dat d'Alderhoogst' vryt d'Adeler voor 't sling'ren
 Des blixems, die hy schiet met gloeijendige ving'ren:
 Waerom de Zeegans oock haer eijers groot van schel
 Broeyt met haer pooten uyt heel heet en breed van vel,
 En zonder tonge schreeuwt, geteugelt aen haer vlercken,
 Zoo zy nae wensch niet kan de zoute velden mercken.
 Hy weet of uyt een damp ontstaet de keyzelsteen,
 Of uyt gekoockte slym. geleerd'lyck geeft hy re'en
 Of van 't quicksilver, of van zwavel de Metalen
 Ontstaen, of van een sap gedickt door 's winters dralen,
 En reyn geveeght door d'hitte: of van een affigh vocht.
 Of dat hy die 't gewoel der dicke baren wrocht,
 Het Hemels Keyzerryck, de bontgespickelde eerde
 Gelyckmenze uyttreect nu, almachtigh die formeerde.

Hy

Hy weet waerom de deughd des held'ren Iaspis helpt
 Den bloedenden, en 't bloed behendiglycken stelpt;
 De Saphir heelt 't gezicht. de Topaes zal bestrijen
 Vrouw Venus; d'Amethist dien God wien 't veyl wil vlijen,
 En hoe 't zich toedraeght dat jeloers de Diamant
 Zich tegen des Magneets behende diefstal kant.
 Getalen, maet, en toon zyn geest weet 't achterhalen,
 En d'effenmatigheyd der lyven met haer talen:
 En vanden Nectar zat die d'Hemel stort altyd
 De bye heeft d'honigh op zyn lippen gekonfyt.
 Maer hy omhelst geensins des spieg'lings bloote aenmercking
 Met zulcken yver als de nutzame bewerckingh,
 Noch draeght het snat'ren van een weetzucht zooveel gunst,
 Noch d'hovaert eens Sophists, als deze brave kunst
 Die vestight eenen staet, het heyligh roer kan vaten,
 En met eenstemmigheyd voe'n hooge en leeg staten.
 Voor al hy 't recht niet krenckt, der wetten kracht hy verght,
 En als d'uytstekenst' van 't hoogh Pyreneesch geberght
 Zyn voorhoofd hy verklaert, en 't hoofd-steect inde lochten,
 Verstaed slaghregens, 't ys, de winden, en de tochten:
 De stormen hy belacht, en braef worpt boven dien
 Des donders hoovaerdy ter neder voor zyn knien.
 Oon vleckte draeght hy zich onbuyghlyck vonniswyzer;
 Noch niemands gunst ontruckt zyn vuyft het wrekende yzer,
 Noch haet en wettet niet; de gunsten hy vertreed;
 Met zyne voeten hy 's volcx vreeze en tranen kneed.
 's Gouds stralen nimmermeer doen schemeren zyn oogen;
 Noch vind zich met een wolck van onkund niet betogen.
 Zyn spraeck word een geheym geacht van minst en meest,
 En uyt 's lands wetten hy scherpzinnigh treckt den geest.
 In zaeck van twyfel spitst hy zich op 's dingers perten
 Omzichtig, en ontleed der loozer pleyters herten.

Van zyn geboorten dagh geen vyftien oegsten noyt
 Verschudden haer perruyck met goud schoon opgetoyt,

Salomon
 handhaeft de
 Gerechtig-
 heyd.

Aenmercke-
 lyk voorbeeld
 van zyne

wijsheyd in't
stuck vande
bedieninge
des gericht,
verhaelt inde
heylige histo-
rie 1. Kon. 3.

Als hy geluckigh scheyde, en wijs'lijk uyt kost voeren
't Vermaerde pleytgeschil van twee doorslepen hoeren.
Laes aerde! d'eerste zeght, is 't mooghlijck dat gebelght
Ghy berstende van spijt niet levendigh verzwelght
Dit vuyl afgrijs'lijck wijf? Heer Koningh, is het mooghlijck
Dat uytgaende om bestaen een stuck zoo ongedooghlijck
Zy schaemt'loos uwen troon derf naed'ren met bedrogh,
Niet om quijtscheldingh, maer om aen te klagen noch?
Die Stiefmoer vande slaep van spyze en wijn vertreden
Heeft haren zoon versmacht den ioncxsten nacht geleden,
Doen vindende hem yskoud oon pols en roeringh, let,
Erghlistelijcken leght hem sijntjens in mijn bed,
Nam 't mijn we'er inde plaetse. houd daer, o ouw slaepbye!
O meer als eerlooze! houd, o zacd van bastardye!
Uw pryde neemt, houd daer, en geeft my mijn gerief,
Mijn hoop, mijn tydverdrijf, mijn herteken, mijn lief.
O bitter avontuur! o zeldzaam kerckendiefte!
Dit kleyn fraey Engelken ghy kussen nae belicfte!
Hy zoert lachen om uw staem'lende gebaer,
En zich verwerren in uw vuyl uw luyzigh hayr:
Dit poppeken de vreughd doen in uw ziel opryzen,
En groot geworden uw wanschappen ouwdheyd spyzen:
Maer ick ocharme! helaes! heb voor myn lot alleen
Den last van 't zwanger gaen, en 's barens herde ween,
Het schudden van zyn wiegh, van 's waters musc' de luchten,
En van zyn kinds geschrey de moey'lycke geruchten.
O onder sterflycke ick d'ellendighste in 't verdriet!
O kinderlooze moer! ach! dat uwe handen niet
Zyn met een mes voorzien als 't hert met razernyen!
Neen eer ick zal dien smaed zoo wederweerdigh lye
Wil ick deef' teve doen, en fellyck eer bestaen
Haer boezem woe'nde met myn hand te randen aen.
Dus antwoord d'ander: ha wolvin! ha heetst' der teven!
He! wie geloofde oyt dat een boosheyd zoo doordreven

Den

Den wyn verzelde: indien Gods ooge u niet vervaert,
Vreest 's Konings wack're geest noch die zyn plaets bewaert,
't Vernoeght u niet dat ghy my acntyght door uw boosheyd,
Doortraptheyd, dronckenschap, moord, meyneed, en eerloof-
Ghy wilt my, maer vergeefs, ontnemē noch myn kind: (heyd,
Neen al te vast hem liefde in 's moeders ermen bind.
Hy rooft my 't leven die my rooft myn kind goedaerdigh.
Gerechten Davids zoon, die zyt als hy rechtvaerdigh,
Ick bidde dat uyt gunst des gunsts die hy u eer
Beweets, doen hy we'er kinds met toegeneyghd gebeer
Uw tranen stilde, en met zyn tonge uyt groot begeeren
Van ionghs op u de spraeck gingh leeren fatzoeneren:
Of als bebloed en warm, en kuchende en begaen,
Hy keerde met den roof der Koningen verla'en,
U in zyn beuck'laer wieghde, u vrund'lijck liep omermen,
En schreijende hief u op zyn schouwder met zyn ermen:
Ghy greept zyn baerd en loeght, als ghy zaeght lachen stout
Een ander Salomon in 't helder vlamme'nd' goud
Van 't vaderlyck helmet, en bootsten honderd lachjes
Ter zyden 't pluymdonst van zyn witte Reygerschachjes:
En met de baren van een pluym bedeckt, ghy doen
Een vogel scheent, die in een hage zinght in 't groen:
O ick bezweere u by den naem des hooghberimde
Bathscha, die des nachts haer duyzendmalen kromde
Kout over uwe wiegh, en eerghy d'uchtent kreeght
Haer tepel van wit bloed had honderdmael geleeght:
Die met 't bepeerlde goud uw hoofd gingh overwelven,
En leeft zorghvuldigh meer by u als by haer zelve:
O groote Koningh! ick bezweer u by al 't gunt
Hier 't heylighst' word geschat dat ghy my recht vergunt:
Dat zoo uw goedheyd laes! te hinderlyck myn zaecke,
Van myn ontfangen leet vergunnen wil geen wraecke,
Ten minsten neemt my niet 't geen my Natuyr met smert
Gaf buyten uwe ionst: ontruckt my niet myn hert:
Ontvreemt,

Ontvreemt, met oorlof, my myn bloed niet: daerbeeveft
Maect ons niet kinderloos gedurende 's kinds leven.

Terwyl met roepen zy 't den Koningh maecten moe,
Myn is het kind, 't is myn, ghy lieght, 't behoort my toe:
Het volck reede half gefchift is; d'een nae 's herten oordeel
Dees' Vrouw draegt, d'ander wyft het ander wyf te voordeel.
Gelyck twee tuyfchers op een speelberd, op goe hoop,
Kasteelen, Wyngaerds, land vertrouwen 's teerlinghs loop:
Een ftrydige begeerte ontroert al d'ommestand'ren,
D'een d'eene gunstigh is, en d'ander draeght den and'ren,
En elck door vreeze en hoop gedreven nae als voor,
Ontstelt 't bewegen van 't bedriegelyck yvoor.

De Koningh dut alleen, en zyn wyze ooren hoorden
Geen ongelyckheyd in gehuyl, geklagh, en woorden.
's Kinds aenzicht aengemerckt, ten teeckent noch ten wroeght
D'een meer als d'ander niet: noch 's Rechters geeft vernoecht
Word, zoomen overslaet haer iaren vergeleken;
Duttende, vind hy zich van waertuygh oock verfteken.
Daernaes spreeckt hy aldus: maer 't schynt eē droom en praet,
Als 's Rechters vlytigheyd alle onderzoek ontftaet,
Moet yet aenmerck'lijcx uyt Naturens schoot behend'lijck
Geput zyn toevlucht zyn, of zich behelpen end'lyck
Met 's pijnbancx strengigheyd: nu 't moederlijck gemocd
Een vast gezet is van Nature mild en goed,
En nimmermeer Nature haer strenger stelt ten toone
Dan in 't geen lydende is een Moeder in haer Zoone:
Daer op gelyck ontwaect: tfa, zeght hy, 't zweerd gewet!
Tfa dat u 't kind nu toegedeylt werd juyft en net!
'T recht en medoogentheyd verplaectst laet elders zwerven,
De billijckheyd niet duld dat een 't zal heel be-erven.
O herd geschil! daer ziet de Rechter in 't besluyt
Haers herten heym'lyckheen elck kenbaer breken uyt:
'T momaenzicht is gelicht: haer tonge flaeuw van krachten
Met een oprechte wensch geeft antwoord hun gedachten.

De

De valsche Moeder zeght: 't geschiede, ick wilt, houd daer,
 Rechtveerdigh deylt 't gebeent', zyn nag'len, en zyn hayr.
 Och deylet niet, ick geef, zeght d'ander, u te voren
 Mijn recht, vervloecte vrouw! daer, neemt mijn uytverkorē
 Kleyn kind in uw bezit, noch liever ick 't voor dy
 Houd levende, en geheel, als dood ontleed voor my.
 De Koningh zeght 't hoort u, die 't barende hebt verkregen,
 'T hoort u toe door mijn recht, en 't moederlijck bewegen.

Gelijck een zelve Mijn' nu voortbrenghet met het goud
 Veel goed Chryfocolon, en zilver menighvoud,
 Eens rijckdoms rijcke schat, een ongelooflijcke eere
 Verzelt van Davids zoon de wijsheyd meer en meere.
 Te water hy gebied, hy heerscht te lande ontzien.
 Wel hondert kroonen flux zijn tulband manschap bien.
 Sidon, de zee des Nijs naest aen zijn grenzen palen:
 Voor hem de vochte Euphraet zijn hoornen leegh laet dalē.
 Peru in zijn trezoor vloeyt rijck'lijck zoomen zeyd.
 Te Sion 't goud als zand gemeyn voor elck een leyd,
 De Peerle als Keyzelsteen, en heel Iudeen in vreden
 Alfins vloeyt in een zee zoo 't schijnt van zaligheden.
 Elck zonder afgunst leeft, en zonder Krijghsgerucht
 Zijns wijnstocx troffen, en zyns vijghbooms zoete vrucht.
 Hy overvloeyt van als, niet op dat hy nae wensche
 Vā mensch worde eē vuyl zwijn, maer Engel van eē mensche,
 D'onsterflycke tot lof, die, daer hy hier noch leeft,
 Van 't Hemelsche vermaeck hem reede een voorsmacck geeft.

'T welriekende gerucht van 's Koninghs heerlyckheden,
 Ryckdom, schoontaligheyd zich gaet alom verspreden.
 De Tyriers willigh hem als bondgenoot ontfa'en.
 Zijn zoonschap Pharo zoekt. de nabuyr bid hem aen
 Niet min als d'onderzaet, en 't vuyr zyns ooghs met yle
 Ontsteect der Ionffren bloem op d'oev ren vanden Nyle.

Wat maecty Salomon, ocharmen! ziet uw geest
 Niet dat dees' bruyloft u een strick is en geen feest:

*God voeght
 noch Rück-
 dom en glo-
 rie by Salo-
 mons wif-
 heyd.*

*Zijn gerucht
 word over al
 verspreyd.*

*Tegen Salo-
 mons houwe-
 lūcx aenzoe-
 in Egypten.*

D

Een

Een Hymen geschaeckeert van ongelycke willen,
 En voor 't onsterflyck zaed recht doodlycke geschillen:
 Dat d'os en d'ezel in een zelve iuck gepaert
 Niet voeghlyck ploegen om de korendragende aerd'.
 Wie met een heydens bloed zich echt'lyck gaet verzellen
 Doet eebreuck voor den Heer. 't geloof wil altyd hellen,
 't Vereyscht een hulpe, en geen bekoorster meer om haer
 Van 't Eerste wercktuygh van den ouden Logenaer,
 Noch gift dat dood'lyck in uw bed light heet van minne,
 En d'ongodvruchtigheyd u blaest ten lippen inne.
 Groot Koningh die ghy van den vloed des Nyls ontleent
 Geen vleesch is van uw vleesch, geen been van uw gebeent',
 't Is een uytheemsch gebeente, een ribb' van woeste onvrije,
 Een lid geheel verrot van Pharoos lazerije.

Ontschuldige
ginge hier
van.

Maer zuldy zeggen: hoe? alree de schoone Bruyt
 Van d'Afgodische Nyl 't bevleekt gewaed trock uyt,
 In 't wit haer çieren gaet, d'onnoozelheyd omgorden,
 En door 't geloove is nu Abrahams zaed geworden:
 Zulcx stemmen wy licht toe, en d'heyl'ge schoonheyds çiet
 Waer van zy 't beelde draeght, my lichtelycken hier
 Doet hellen aen die kant: maer ducht ick of verslimde
 Haer eersleep al uw hof, dat God op u vergrimde,
 D'onsterflijcke die niet wil dulden datmen slincx
 Gaet mengen Isacx bloed met 't bloed eens vreemdelincx.

Poëtelycke
beschryvinge
vande ver-
maecklycke
lusthof waer
uyt de Min-
negheytjes
voortkomen,
die 't herte
vā Salomon,
en Pharoni-
da Dochter
des Egypti-
sche Konings
guctzen.

Recht onder d'Evenaer d'aenminnige Nature
 Besprenght een aerdigh bosch dat boomgroent t'aller ure,
 Daer door het gantsche iaer de Mey in 't groene staet,
 Die met zijn verwe alom 't schoon veld tapyten gaet.
 d'Aerd' lacht hier overal, en hoemen meer wil buygen
 De bloemen schoon gesternt te meer zy levend' iuygen.
 't Groeyt hier al zonder moeyte, of is 't door arbeyds pijn,
 De zoete Zephyr zal alleen de bouwheer zijn.
 De Zuydwind botster niet, en d'hagel nae langh dreygen
 't Onsterflijck woud niet snoeyt. de rechte Palm in 't neygen
 Kust

Kust vruñdelijck zyn bruyt. de Planeboom aldaer
 Al schuyfelende vrijt zijn Weergae 't gantsche iaer.
 De Popelier aenbied zijn dienst den Popelieren.
 De kromme Olm word omhelst van Wijngaerd goedertieren.
 't Veyl kleeft aen d'Eycken dicht, en 't groeyt en 't leester al,
 En 't worter al geteelt Vrouw Cypris te geval.
 De Waen poortwachterisse is, en hoed met groote stoutheyd
 De poort voor Gierigheyd, Zorge, en verstorven Oudheyd,
 Zooze op 't gebloeyt poortael van 't groenende huys niet hec
 Uyt achteloosheyd werpt het pacxken vande re'en:
 Doch wel onthaeltze hier in de bloode stoutigheden,
 Schoontaligheyds gebaer, de vlejende gebeden,
 De gramschap haest gebluft, de tranen haest we'er droogh,
 Behende dievery, 't vertwijff'len, 't lachende oogh,
 De flappe ledigheyd, de wellust in haer bloeijen,
 Wien d'heyl'ge Nectar men welrieckend' ziet ontvloeyen,
 't Gerabraeck waecken, d'hoop van 's vuyr'gē wenssch geniet,
 d'Onsterfelijcke spyze, het aengenaem verdriet,
 't Ontbondenc verlos, en overdaeds niet achten,
 De tooverlieden, en de zoete minneklachten.
 De telgh verladen van het balssem druppende hout
 Steeds onder 't nest'len trilt der liefdekens veelvoud: (tergen
 De Schoonheyd legt: Lust broeyt: d'Hertstochtē door 't veel
 Des brands, 't gebroedsel kipt van dees' Pygmeesche dwergē.
 't Een light in 't eywit noch, en 't ander leeft al vlugh:
 Een ander tot een wiegh streckt 's moeders lieven rugh:
 Een ander stoppelhayrt: een ander leerlingh ieughdigh
 Van tack in tack, van hage in hage wispelt vreughdigh.
 't Een in eens app'laers schaeuw zacht dobbedobt en slaet,
 En van zijn ermen ne'er zijn koker hangen laet,
 Die vuyr'ge damp uytbraeck: en op een Muschken teder
 Proeft 't ander zynen boogh die Reuzen velt ter neder.
 Lijmstricken 't ander spant voor 't Cijsken met een zwinck,
 Voor 't zoet Kanariken, en voor den snatervinck.

Ziet ziet hoe stille deef' hanghvleughlende te byster
 De vog'len nopen gaen. die dwers beschrijt een Lyster:
 Die vliegen doet een Paeuw: die een Faisant ment fraey:
 Die noopt een blancke Zwaen: die iaeght een Papegaey:
 Die leyd vast aczelinghs het Duyfken glad van kuyve:
 Die draeijen doet rondom een wilde Ringelduyve.
 Ziet hoe een bende van deef' Pottertjens te gaer
 De gulde Wittjens iaeght zoo dertel hier en daer,
 't Een met een roozetack wil vangen 't zomeruyltjen,
 Die met zijn handjens te'er, een ander met een tuyltjen:
 't Gehoornde vogelken ontsliptze, en loert een vlaegh
 Met lichte sprongh op sprongh der Minneboefjens laegh.
 Mijn buyfsjens, Cypris roept, wegh met deef' malle mijntjes,
 Want voor een Zomeruyt mijn kleyntjes! mooghdy fijntjes
 Doen sneuvelen ter ne'er een dertel Venuskind,
 Gehoornde Cupidons genoegh men alsins vind.

Twee Tweelingen daer op, wiens gulde minnefitzen
 In 't Koninghlijcke bloed slechts weecken hare spitzen:
 Tza broeder, zeggen zy, dat onze hand inder yl
 In deef' twee herten elck gae schieten eenen pyl:
 De daed zoo snel gaet als 't gevlerckte woord zijn gangen.
 Zy doen een keer twee dry om zoo de vlucht t'erlangen:
 't Gepluynde vlercxken elck klep klep beweeght en zwaeyt
 Den krinck gekarmozijnt tot drymael, ingezaeyt
 Hier 'tgoud, daer 't Hemelsblauw. teen nae Iudeen gaet pogē
 En 't ander spoed nae 't strand des Nyls hoogh opgetogen.
 Ziet Pharoos Dochter doen haers tyds bragaet en eer,
 Haer vlechten streelde, die ter aerden golfdene'er,
 En in een kleyn vertreck, gevloert met geele platen,
 De geestige hand van dry kunstjonffren 'stond gelaten.
 Met 't we'erzijds honderdmael getande palmhout daer
 De locken ploeghe d'een van haer uytvloeyjende hayr,
 En d'ander overstorte haer guldene perrycken
 Met eenen Nectarstroom zachtglijend', zoet om ruycken:

De

*De Vorstinne
 van Egypten
 word bewan-
 gen met de
 minne des
 Konings van
 Iudea.*

De derde nu met naeld, nu met een vinger e'el
 Frizeert en nopt en krolt en kronckelt een goed deel,
 En d'ander watertze hier en daer nae d'ouw gewoonheyd,
 En smalende op de kunst verheerlijcken haer schoonheyd:
 Als dezer Tweelinghs een met 't schut dat vuyrigh blaect
 In zwaluwen gestalt daer snellijk binnen raect,
 En op haer boezem lost, 'k en weet niet hoe, de veugel
 Schalck'tgoude booghsken dat school onder flincker vleugel.
 De Maeghd zeght ick hebt wech, 'k hebt inde lenden ach!
 Maer als zy by haer bloed noch geen lidteecken zagh,
 Neen't is geen wonde ocharm! ick wedde, zegtze al droever,
 Dat slapende op de kant van 't naeste beecxkens oever
 Een Adder boos van aerd in mynen boezem gle:
 Zy pickt my in mijn herte. o reyckt my hand op ste,
 Brenght my flux beddewaerts, eens yzigh vuys vernielen
 Een heete yskegel is de quelgeest myner zielen.

Hoe vele gals helaes! o wicht te fel en bits
 Met uwen honigh menght uw invergifte fiits!
 De Maeghd die op 't vermael der velden plagh te weijen,
 Te lachen, springen, en te danssen met haer Reijen
 Liefd d'eenzaamheyd, is droef, en by haer zelven stom,
 Steent, mymert, en verzucht, en weet niet eens waerom.
 De rijckdom, 't prat geweld der Naelden opgetogen
 Haer stelt der Iebuseen bolwercken naect voor oogen.
 In 't kristalijn des Nyls verschijnt haer de Iordaen,
 In Memphis Solyme, en steeds t'elcken weder aen
 Haer hand bootst op 't stramijn van zelf en ongeboden
 't Beeld en schoon voorhoofd van de Vorst en Prins der Iodé:
 Dien, als hy voorslaght vast van d'hey'ge Tempel maect,
 Iuyft op een zelve tijd het ander Tweelingh raect.
 De pijl hecht in 't gebeent', de ramp zit in zijn a'ren:
 De slaep doet niet in slaep zijn zoete smerten varen,
 Pharonide is zijn hert, Pharonide is alleen
 d'Eenige stoffe van zijn hooge wonderre'en.

*Salomon ver
 lieft op Pha-
 ronida Prin-
 cesse van E-
 gypten.*

Hy voed een burgerkrygh in zyn gemoed van binnen.
 Nu rijst d'alziende Zon om 's aerdrijcx lyst te winnen,
 Nu stichtze 's middaghs brand, nu rustze in schaduw frisch,
 Maer zyne min steeds op haer heete middagh is.
 Hy temt zyn peerden als voorheen niet zoo vermetel,
 Hy leest noch schrijft, noch klimt op zynen Rechters zetel
 Om hooren 's weduws klacht, noch zorgt voor 't hofgezin,
 Hy steld geen wet meer hy ontfanghtze vande Min.

*Zijn Gezanten
 verzoeken
 en verwerpen
 hē tot een
 Vrouwe.*

Gezanten die bera'en dees' feeſte gaet betrachten,
 Met tafereelen noch met ringen wilt bevrachten
 Uw koets, de ſchrand're Min heeft langh 't afzetſel zoet
 Gefneden met zyn ſchicht in't diepſt' van haer gemoed;
 D'een ſteeds in d'ander leeft, zy hebben, zeldzaem pertē!
 Verwiſſelt tegen een elckanders vuyrige herten;
 Veel min genoegens 't hert vind in als buyten haer,
 Maer 't wenſcht met zynen gaſt te huwen 't lyf te gaer.
 't Gebeurt wel haefst, de Maeghd mē uyt de prangende ermē
 Haers Moeders ruckt en treckt, die al beroert gaet kermen
 En blyde is te gelyck, en ſchreyende en ontſteld
 De Vader, ouwde ſtock, dus haer vertreck verzelt:

Myn kind, myn zoete zorgh, Ofiris leyde uw wegen,
 De loijende Isis brenge uw huys eerlangh den zegen
 Eens guldenen geſlachts, en met uw dagen nu
 De kuyſche liefde groey van Salomon en u. (menſchen

*Haer ver-
 treck van E-
 gypten. en
 reyze nae In-
 dia.*

Vrouw, maeghd, kind, jongh en oud, gezonde en krancke
 Van toornen volgen haer met wencken en goe wenſchen.
 De ſtille Nyl woeld min als hy wel anders doet.
 Het zuyden ſtreckt ſchips wind, en onwind voor den vloed.
 Haer voetzool 't land alſins welrieckende doet ſchynen:
 Haer ooge vruchtbaer maect d'Arabische woefſtynen.
 't Is Idumeër feeſte, alſins men al den dagh
 Niet dankromhoornen hoort, gepyp, en trommel-ſlagh.
 Als mieren krielet volck bekranſt te veldwaerts inne,
 En iuyght en roept: veel heyls! veel heyls de Koninginne!

O datze

O datze een loot gelijk, dien d'overschaeuwde voet
 Van een te weeldigh hout bleeckverwigh treuren doet,
 Maer van een zoeter wind haer elders op laet queken,
 En trozt haer ruyghte doet ten blonden Hemel steken:
 't Lacht t'haerwaerts al daer in nieuwe aerd' zy willigh tiert,
 En met gulde app'len zy den gantschen lusthof giert.

Van 't rijcke Sion men kan straten zien noch raecken.
 't Bene'enste is getapijt met ruyghgehayrt schaerlaecken,
 De zyden zijn van zy', 't borduursel onbevleekt
 Die voor de stralen van te heeten zon bedeckt.
 Men dringht, men stoeyt te hoop. een thy van menschen hedē
 Volgt golvende alsins nae de Maget aengebēden.
 De Ionffren worpen van de daecken even zeer
 Op haer we'erlichtende hoofd een bloemenregen ne'er,
 Ieloers dat t'elcken niet haers kaecxkens tweelinghroozen
 Die roozen schande aendoen die van naturen blozen.

Ten lesten komt ons hier der Vorsten eere en pracht,
 Deef' twee Gelieven, als ter maenden halver draecht
 De klare Zon en Maen malkand'ren hel beloncken,
 En worpen min'lijck toe d'een d'ander duyzend voncken.
 Zy zijn te ga'er gelijk schoon, ieughdigh, groen, en bly,
 Gelijk in aerdigheyd, en wie niet van nae by
 Noch huyf, noch mutze ziet, haer gulden hoofden gieren,
 Waent 't zijn Adonisen, of 't zijn twee Venus dieren.

Uyt vreeze beven ree dees' leerlinghs vande min.
 Haer eerste ontmoeten schijnt t'ontstellen hert en zin.
 De zoete bernkool die inwendigh broeyt midsdezen
 Schiet roode vlammen door haer teder Vrouw'lijck wezen,
 Haer tonge stamelt, en haer starende oogen stil
 Een schaemzaem lamper schijnt uyt schaemt' bedecken wil.

O prachtige Hymen! maer waer voerdy my om hooge?
 Ben ick reede heydensch niet ontrent die zael'ge boge
 Daer hooge, en leeger Goon, en mind're bly van geest
 Maeltyden, sprongen om, op Thetis bruyloftsfeest?

*Haer komste
te Ieru'salem.*

*'t Ontmoeten
van Salomon
en haer.*

*Teekenen
van haer
onderlinge
liefde.*

Van

Haer Bruy-
lofsmael vol
maeckelijck
in weynige
veerzen be-
schreven.

Van 't Idumeesche land Iuppyn de groote hier onder
Zyn lichte voetentreed den vuyr'ge, en heeten donder,
Verliest zyn Majesteit door 't lachende gelact,
Van Koningh hov'lingh word, van Vorst een onderzaet,
Den kleynsten heel gelijk, en evenwel te meere
Blinckt op zyn aengezicht al steeds de veynzende eere.
Meer als een Phebus hier, meer als een Musa licht
Op't gulde booghsken springht, en 't lieflijk maetgedicht,
Zoo aerdigh dat by nae Arcadishe, en pylaren
Opspringen op 't gedreun van zangh, en zoete snaren.
Veel Iunoos schouw ick hier, en veel Minerven aen,
En veel Dianen, die in looze stricken va'en
Wel duyzend Heeren, nae dat rijckdoms lust en liefde,
Of eer of schoonheyds brand haer 't herte quetste en griefde.
Veel aerdige Hebens, en meer als een Chiron hier
Om dienst begaen, ontrent de bedden goedertier
Den Nectar schaffen op. de disch ontfanght met belgen
De schot'len die gebeeld d'Ambrosia verzwelgen.
Wel honderd Marssen hier oon bloetdorft op de been.
Wel hondert Hermens voe'n thien duyzend vrolijkhe'en.
Thien thien Oreades, Pans, Satyrs narrisch vlijen
Zich aen te stellen thien thien zotte mommerijen:
Want ick en weet niet hoe Gods knechten in 't gemeen
Inzuypen 't zoet vergif van woefte uytheemsche ze'en.

Verbreedinge
vande brave
kuyfche, en
beylige dans.

Van zoo veel beelden daer een ander zich aen quyten
Magh, en die çieren met zyn heerlycke tapyten,
Ick onder 't tydverdrijf wil kiezen eenen dans
Die met wijszoet vermaeckzy vergezelschapt gants,
Kuyfche heyl'ge defte dans, dans daer ick my hertgrondigh
Aen Sal'mons grootheyd, en myn Musa me' bezondigh.

De zale daer
igbeschied,
in de wereld,
langhs wiens
muren welck
de Hemelen

De leck're schot'len nu gelicht nae 't dralen langh,
De dans vanght aen te gaen, in't wyde en ruym bevangh
Eens zaels, die klaer, die rond, Augustisch altemale
Te recht men noemen magh des weerelds groote zale.

O welcken

O welcken wellust! te zien hupp'len zy' aen zy'
 In 't rond, langhs hooge muur, een bende Vrouwen bly
 En helden, haer oogh licht als Pharus blinckt in 't duyfter,
 Haer lijf geçiert is met klinckanten schoon van luyfter:
 't En is geen acrf'len, maer een glydingh zoet van pas,
 Eenstemmigheyd haer toom is, zy gaen even ras,
 d'Een luyftert nae den gangh des and'ren iuyft en even,
 Die 't ziet waent datze van een geest zijn voortgedreven.
 Al snellen zy men zou 't noch zeggen, noch vermoe'n:
 Zy posten, tusschen thien thien duyft schre'en diese doen
 Een schre' zy rugwaerts gaë: d'een ronde doenze op d'ander,
 En vruchtbaer loncken zy in 't loopen op malkander.

*zijn, men
 deze dans
 ziet der He-
 melse licha-
 men of ster-
 ren die een
 tred hebben
 in volkomen-
 heyt afgeme-
 ten.*

In 't midden vande vloer zich sluijerwijs verspreed
 Een Hemelsblaeuwe riem, gemarbelt langh en breed
 Met beelden, daer met vlam betogen wy aenschouwen
 En danssen zien te hoop vijf Heeren, en twee Vrouwen.

*De Zodiack
 of diversrie,
 inde welke
 met wyne-
 mende ge-
 schickheyd
 treden de ze-
 ven Planetē,
 de vijf Hee-
 ren zyn Sa-
 turnus, Iupi-
 ter, Mars, de
 Zon, en Mer-
 curius, de
 twee Vrouwē
 Venus, en de
 Maen.*

Hier danst een ouwde Stock met zynen mantel langh,
 En bruyngraeuw, stijf omgord met een blaeuwe Adderslangh
 Die knaeght haer krunckelsteert, en kunstelijck ick spoore
 Ruyt, vyerkruyd, en komijn, alruyn, en mandragore
 Voortskruypen in zijn kleed, waerin geschildert zijn
 Nae 't leven het Kameel, de Beyr, den Ezel, 't Zwijn: (hier,
 De wackre vogel-Kraen luyd schreeuwet met veel geschals
 En Paeuw zijn steert opsteekt: hy draeghter tot een halscier
 Een groote Cornalijn, daer 's kunst'naers yzer dicht
 Den tijd in sine met zijn dryvoudigh aengezicht.

Zijn treden zijn gewis, zijn aenzicht nors van't veynzen,
 Zijn lichaem is wel hier maer elders zijn gepeynzen.

d'Heer Zadock gaeter met een gangh kloeck, gaeuw, en
 Braef is hy, vro, en hupsch: op zynen styven rugh (vlugh,
 Een zydenkleed wiens verwe op 't blancke tin wil trecken
 Met groote ploijen zich en vouwen uyt gaet strecken,
 Gebeeld met eeckel, ayr, met lely, violet,
 Olijf, mirobalaen: geboort, en rond omzet

*Nae Satur-
 nus noemt hy
 Iupiter.*

E

Met

Met Aernen droef van pluym, met heerlijcke Faifanten,
 En met geiuckte toornverfchuddende Elephanten,
 Bezaeyt met Efmerald, en Diamantscherp oock,
 En hoogh, en leegh doorvuyrt met zoete geur en roock.

Mars. De derde op 't zelve pleyn verhaeft noch meer beneden
 Van zijn Soldaetsche dans de woefte Krijghsmans treden.
 't Gelaet is enckel vuyr, en menigh Iaspis fchoon,
 En menige Amethift, op d'appel klaer ten toon (teenen
 Van zijn krom flaghzweerd blinckt: van hoofdscheel tot den
 Blaeuwt het gereten ftael om 't moedigh lichaem henen,
 't Goud op zijn beuck'laer vlamt, wiens rand alom vergult,
 Met Peerden snel te voet, en Wolven is gebult,
 En d'ommeloop des fchildes geziert is en beladen
 Met 't loofwerck van Euphorb', en Scammony bladen.

Venus. Wie zydy Schoone die met 't vuyr uws ooghs fteeckt aen
 Den Hemel, en de locht, en d'aerde, en d'Occaen?
 O aller fchoonen Schoonfte uw zelve ons wilt mellen;
 Wien Tortel, Muffche, en Duyf, by nacht by daegh verzellen
 Met groote eerbiedigheyd: wiens gulden vlechthayr blinckt,
 Dat met roo roozen, thijm, en mijrten is omringht:
 Die eenen Ceftes gord welriekende om uw lenden,
 Daer aerdigh neft'len in der Minneguytjens benden:
 Om wiens gewaed een boord van veel granaten loopt,
 Gezoot met klaer Berijl, met Saphir toegeknoopt:
 Wiens voet verkleynende in 't verklaert gewelf der fterren
 Nu volght der danffers Vorft, nu voordanst we'er van verrent:
 Zijt ghy 't o Schoone! niet, die met een kuyfchzoet vuyr
 Onze eegaes herten in een hert smolt en natuyr?

Mercurius. En deze die u volght met aengename ftappen,
 Dede hy behend niet die fchoontalige boodfchappen?
 O ziet wat vreemder dracht! zijn mantel kaeckelbont
 Geboort met beecxkens van quicksilver fchijnt in 't rond,
 En elcke streep die door 't fchaerlaecken men ziet zwieren
 Streckt tot een vlock aen't eynde Agactsteen, of Porphieren.

Een

Een koppel Honden vast vervolgen hier den Das:
 Daer we'er den loozen Vos: daer 't Geytken snel en ras:
 De Leeuwerck, Nachtegael, en 't Cijfken ongevangen
 Gebootst op 't schijngeboomt, de vlercken latende hangen,
 Haer keel schynt zwellen doen, en met zoet veldgeschrey
 Al quinckelerend' te beschamen den schalmey.
 D'eerdroock, de Pimpernel, en Petercelyblaren
 Beschaeuwt 't gevlochten loof van zijn gekrunckelde hayren.
 Hy keert, hy draeyt, hy is vrypostigh net bespraect.
 Veel kleyne kringen in zyn groote ronde hy maect:
 Zyn geschaeckeerde loop zich hier en gins gact spreeden,
 En noch verzelt een maet deze onregeltheden.

Ruymbaen o yders walgh! onheylige aen een kant,
 Noch lot noch deel hebtge aen deze heyl'ge wellufts brand:
 Maer zuyv're zielen komt, doorsnydghy vry 't gedrange,
 Tza wint de voorplaets, dat dit Paer verzade eerlange
 Ons oogh met haer gelaet, dat overschoone Paer:
 Alleen alleen de feest word aengesteld om haer,
 O 'k zieze dicht hier by, help God! wat fackel lichter!
 Ick kanze dulden niet, o eerste klaerheyds stichter!
 O Zonne vande Zon! helaes! de punten hier
 Wat van uw stralen koelt, en matight wat uw vyer:
 Met uytgestorte glans uw zuster gaet verrasschen.
 't Is uyt met my, ick kan niet meer, ick keer tot affchen.
 O zael'ge We'ergaen! nu 't met oorlof niet kan schien
 Uw bevrunde aengezicht oon hinder aen te zien,
 Duld dat ick uwen dans, uws çieraets gulde stucken,
 En zoete woorden in myn dichten uyt magh drucken.

De Koningin haer hayr (hayr waer van distileert
 Steeds frisschen dauw) draeght in veel krollen gefrizeert:
 D'een vloeyt ten voeten ne'er in held're locxkens, d'ander
 Ryft met langh peerlesnoer gebonden aen malkander.
 Haer keurs damast is met een zilv're frangien zoom,
 Geloofwerckt rijck'lijk met het zilver van een stroom,

*De Zon en
 de Maen ver-
 toonende inde
 aerde Salo-
 mon en Pha-
 ronida: Chri-
 stus en zyn
 Kercke inden
 Hemel.*

*De Maen,
 Pharonida,
 de Kercke.*

E 2

Met

Met maenkruyd, met kouwoerde heel uytheemfch gaerge:
En met het Dier vermaect dat by de locht moet levē. (wevē,

Wat wildy Mufa met een errenftigh pinçeel

In 't breede afmalen al haer fchoonheyd in 't geheel:

Van al de fchoonheyd, glans, gunft, rijckdom uytgefcheijen

Daer d'Hemel me befchonck den huppelenden Reijen

Zy moeder is alleen, en als een kristalijn

Den dansaenschouw'ren zy'r af iond den wederschijn.

*De Zon, Sa-
lomon, Chri-
ftus.*

Een hoed geweven gaer van bloemen die wel gaeijen,

Citroenen, ayren, en Clytjen die fteeds draeyen,

En met Robijn borduurt, Balais, en Chryfolijt

Bekroont 't ftraelworpemde hoofd des Bruydegoms altijd.

Zijn gefaffraende kraegh tot fpelwerck heeft wel honderd

Karbonck'len rood als vuyr. de balfem uytgezondert,

De Ceder, de Kanneel, de Lauwer rijck gebeeld

Elck met haer rancken çiert zijn ploijen opgefcreelt.

*Sterren van-
de Zodiack.*

De witgevlcrckte Zwaen hem toeiuyght met vermaecken

Een nieuwe lofzangh op zijns mantels gulde laecken.

De Phoenix hier zijn neft en graffté bouwen wil.

Uyt 't nat rijft 't met pantsier gewapent Crocodil.

De Macijer zwert gebra'en Zeyn garven haeft ontvielen,

En fnelle vreeze hem flux ent vlcug'len aen zijn hielen.

De felle Leeuw worpt vuyr en vlam uyt d'oogen beus,

En flingerfteertende hy door backhuys, muyl en neus

Zijn gramfchap eyslijck flijpt, en d'ad'ren gaet ontspannen

Om een welrieckent roth van Panthers aen te rannen:

Als iuyft de braven Haen met purp're vederbos

Zijn trotze kop verçiert: een kuyf half peersch, en ros,

En half vergult men op zijn kruyn hoogh uyt ziet fteken,

En langhs zijn styve borft, met fpick'len bont beftreken,

Een roode baerd vloeyt: in zijn geelgroen oogen leyt

De fchrick gelegert, en zijn leden zijn befpreyt

Met ongesponnen goud: zijn korte beck zich krommet:

Zijn voet gefpoort in 't tre'en gelijk een Krijgsman brommet:

Zijn

Zijn groote steert zich in twee welfde tacken tackt:
 Met vleugelruyffchen hy zijn lenden ribbezackt:
 Hy zinght, zoo 't schijnt, en met zijn byzijn en trotz brallen
 Hy vande stercke Leeuw de kuyf en moed doet vallen.

Dees zalige Eegaen met een welbedreven spoor
 Nu hupp'len achterwaert, nu zylinghs, nu we'er voor:
 Zy danffen zoo het schijnt d'Hispanische pavane,
 En nochtans nimmer men haer lieve dans ziet gane
 Uyt 's gordels krinck, die met gesternde Dieren breed
 En wijd vermaelt, alsins 't plaveysel onderscheet.

*Beweginge
 van Zon en
 Maen.*

Als d'ed'le Bruydegom na Siloos bergh gaet wand'ren
 Ontluycken duyftderley schoon bloemen elck voor and'ren:
 Als hy d'Olijfbergh groet, hy, waer zijn lichte tre
 Oock loopt, duyft vlocxkens laet van nevel rijm en snee:
 Want 't glinft' righ vloersel met zijn aerzelen geslagen
 d'Ontrufte wevertre'en gelijk is in die dagen.

Nu kussen zich deef' twee, nu aerf'lingh zy we'er gaen,
 En zien malkand'ren nu bedroeft, nu lachende aen,
 Nu voorwaerts, nu ter zy', met ongelijke gangen.
 De Koninghlijke Maeghd men merck'lijk ziet ontfangen
 Verand'ringe in 't kristal haers voorhoofds schoon verjonght,
 Nae mate haer 't helder ooge haers Bruydegoms belonckt:
 Dat zooder hindernis komt plotslijck tusschen beyde
 De twee geliefkens, word zy droef, als ofze schreyde,
 Het schijnt al ofze storf, haer helder oogh gaet uyt,
 Zoo werckt kuyfsche heyl'ge brand in zoo verheven Bruyt,
 Maer dit 's ten aenzien van haer maetzangh niets met allen,
 Haer Engelen geluyd zy houwen met bevallen
 Met zorghbctooover luyt, viool, en voetgelicht,
 En houden dus gespraeck met lief'lijk maetgedicht.

*Haer naer-
 d'ren en ver-
 vremden.*

O klaergeooghde Maeghd! wat zydy schoonte achten,
 Mijn lief, hoe lieve ick u, mijn Duyfken wit van schachten!
 O God! hoe lieve ick u, ach 'k ben my zelfs niet meer,
 Ick sterve om u, mijn lief, om u verryze ick we'er,

*Anagogi-
 sche en heyli-
 ge toeeyge-
 ninge van 'e
 naerderen
 van Zon en
 Maen, tot het
 huwelyck
 vā Salomon
 en Pharoni-
 da beeld van
 de echt, en hee*

geestelyck gespraecke tusschen Christus en de Kercke, beschreven in dit schoon boeck genaemt het lied der liedē.

Wat zydy schoon in 't oogh! hoe lieve ick u, mijn herte!
 Al waeckende ick bezwijm, ick flaeuwe, ick stort met smerte
 Door 't stralen uws gezichts, en slapende evenwel
 Voel waecten in mijn schoot mijn zuur en zoet gequel.

Wat stort uw zoete p'ruyck voor reucken mijn Vrundinne!
 Watte Amber, Wieroock stort uw zoeten adem inne
 Twee fyne purp'redra'en! wat myrre zoo veelvoud
 Ontvloeyt uw ving'ren die gereept zijn met schoon goud!

Mijn Vrund, hoe zoet is my de reuck van uw geruchten!
 Wat stort uw zoete locht al heym'lijck zoete luchten
 In mijn ontsteken borst! en watten honigh niet
 Ontvloeyt uw zoete keel, die beeck en gulde vliet!

Mijn bloem, een lely, roos midts in 't gebloemt gekropen,
 Een rooze, een lely is, d'een toe en d'ander open:
 Dees' bloeme met mijn hand ick d'eerste afplucken wil,
 Die riecken, kussen, in mijn boezem steken stil.

Als d'App'laer ghy, mijn Lief, zijt onder d'andre boomen,
 En vrucht, en bloezem hebt ghy uyt een stam bekomen:
 De vrucht ick smaecten wil, de bloezem riecken ach!
 En in uw koele schaeuw gaen leg'ren nacht en dagh.

Den schoonen avondstond terwijl met haer azuyren
 Koetswagen sleept een schaer van kleyne en mind're vuyren,
 De willekomme slaep doet d'oef'ningh wijcken drae,
 En de bene'enste Bruyt volgh't 's Hemels Venus nae.

Salomon zijn
 houwelyck
 geeyndicht
 hebbende
 lo'nde het
 huys des Hee-
 ren.

Deze Hymen uytgeviert, geen and're worm den Koningh
 En knaegt, noch droomt niet el als aen des Heeren wooningh,
 Zijn schatkist open staet, geen onkost hy en schouwt,
 En 's kunst'naers zinnen hy verlet, en bezigh houd.

Wel thien duyft handen men flux zweeten ziet en ylen,
 In alle bosschen men slechts hamers hoort en bylen,
 En d'hayrge toppen nu van d'heyl'ge Libanus
 Nae 't water rollen om op Sion stygen flus:

Levende ver-
 toeninge der
 gener die aen

Men snijt in balck en deel de bosschen met de zage:
 Het groote steengebergh vast krimpt van daegh te dage,

Met

Met beytels hamers de Steenhouwer eermen 't meent
 Doorsnuffelt 't styf gedarmt van 't Hemel-hoogh gesteent':
 Hy venstert een geberght dat ryft nae boven yf'lijck,
 En temt flux den porphier van d'eeuwen onverbryf'lijck.
 D'een de gebacken steen doorkloven heeft met vyer,
 En d'ander die begraeft in een diepe afgrond hier,
 Den marbel gepolyft met kunstige handen veerdigh, (digh:
 Ia marbel 't voorhoofd van 't gebouw eens Konings weer-
 Dees' houwt een pylers kop: een bult die met zyn hand:
 Een tegenbult verzoet dees: die een voet-vierkant:
 Dees' maeckt een hanebalck: die een beschoot ter zyden:
 Dees' schaeft de delen glad: die gaetze kunstigh snyden,
 Bezielt doo ced'ren, en met 't schett'ren van een hout
 Gebeeren stemmen weckt, en zuchten menighvoud.
 En and'ren met 't begryp van d'heyl'ge muur gerezen
 Doen met haer stout bedrijf den Hemel zelve vreezen:
 Men werckt met lust, noch klaeght de kunstenaer altyd
 Dat in midzomer hem den dagh te haest ontglyd.

*zoo treflicke
 werck bezigh
 waren.*

De druyvenlezers zoo al zingende uyt genuchten
 Met 'tsnoeymes kromgebeckt afsnoeyen Bacchus vruchten
 In 't vaetjen zoet van reuck: en troffen gaeuw en vlugh.
 Haers handgifts zware last met kromgebogen rugh,
 En tot de lenden in de mostkuyp neergestegen
 Al hupp'lend' vloeyen doen een purp're druyven-regen.
 Men ploegt d'onlust te spiijt, 'twerck zietmen spo'en met lust,
 Wie 't 'tsmorgens heeft gezien, wanneer de Zonne rust
 Erkent hoe 't groeyt: d'alwyze en ingoede Heer der Heeren
 Aen dezen arbeyd schijnt zich zelf te willen keeren,
 En 'snachts te wercken als een zoete rust op 't bed.
 Der metzers zeen'wen en gebeenten houd verlet.

*Gelyckenisse
 uyt beelden-
 de haer bly-
 schap.*

Groot Koningh van waer quam dat Reuzen-hert gekropen
 Van zoo veel bergen tot een lichaem op te hoopen?
 Met watte wagens, met wat stercke rollen dan
 Men dees' vierkanten lomp zoo wyd verslepen kan?

*De vol-
 maecktheyd
 van zooda-
 nigen werck.*

Wat

Wat krommer vastigheyd van opgehangen bogen
Ten boften wolcken draecht dat pack hooghopgetogen:

*Zijn wyne-
mentheyd
wan buyten.*

Indien op 't buytenwerck ick met myn oogen let,
De Metf'laer heeft gevoeght den kant des steens zoo net
Dat zoo hy zyn gebouw niet kaeckelbont de' schynen,
Met Syrische Allebast en herde Serpentyen,
Met honderd gadingen van Marber vast en klaer
Men waende of d'heele muur een enckel vierkant waer.

*En van bin-
nen.*

Zoo 't binnenwerck wy zien, het buytenst' wy verfoeijen:
Een ryckdom men alsins uytmuntende hier ziet gloeijen,
De wanden, 't vloersel, en de zolders opgebouwt
Met Ced'ren zyn beplackt, de Ced'ren we'er met goud,
En al de plaesteringh met loof gevoert van binnen
Met bloemwerck wild kouwoerd en lodder Cherubinnen.

*Dit huys
verbeeld de
Weereld on-
derscheyden
in dry deelen,
godlyck, he-
melsch en
aerdsch, waer
in zich ver-
toont de wijs-
beyd Godes.*

Van d'heyl'ge çierfels ick gewagh doe noch vermaen
Die in weerdije verr' 't gebouw te boven gaen:
De kunst de stoffe antwoord, de stof't gebruyck te wonder.
O Kunstenaer volmaect! ghy bootste uw werck byzonder
Nae 's weerelds Ide, en zoo als voormaels ongefeylt
In loten dryderley de weereld wierd gedeylt,
En dat d'Almachtige hand des Heeren schiep volkomen
Een Aerdsch, een Hemelsch, een heel Godlyck uytgenomen:
Met bloemen, vog'len, en met beesten çierend' 't eerst,
Met sack'len 't ander, en met deughden 't alderveerst':
Als God aen 't schild'ren, met schoon blaeuw de barē krulde,
De velden groende alom, en 't krom gewelf vergulde:
Als hy 't gesteente schonck zyn verwen licht van strael,
De bloemen spickelde, en gaf glanssen aen 't Metael:
Beeldsnijende, doorwrocht de stroncken en de bla'ren
Der planten met zoo veel fraey beelden dra'en en aren,
En Gieter bootste ons noch zoo veel gedaenten hier
Van posten snel gewieckt, veel visch, en menigh dier.

*Het Godlyck
is het heyligh
der heyligen.*

In dryen deyl dy noch dit Godshuys drymael heyligh:
't Een 't alderheylighst is, daer niemand wandelt veyligh.

Als

Als God, de Cherub, en hy die Stadhouder trotz,
 Is van Melchisedech ware eeuwich zone Gods.
 Het binnenste poortael is slechts voor den Leviten,
 Die helder Zon op Zon toeworpen d'Isra'liten,
 De stralen van haer leere, en met 's wets honighsap
 Haer voedende ingelyft zyn 's Hemels burgerschap.
 Het voorpoortael ghy schickt voor die ick minder reken,
 Voor 't leeghgezeten volck, en d'algemeyne leken,
 En werckman ondermenght, ghy alsins wonder zoet
 Appelles, Phedrus kunst, en Miron bloeijen doet.

*Het Hemel-
sche is het
binnenste
poortael der
Priesteren en
Leuyten.*

*Het aerdſche
is het voor-
poortael des
volcx.*

Dit stael u zoo behaeght, dat ghy daer nae gaet maecken
 Uws Goddelycken geests langhdurige nachtwaecken:
 Uw boeck gemarbert ryck met spreucken in Gods tael
 Men ryckelycken magh toeyg'nen 't voorpoortael,
 Dewyl het ons verzorght d'huyſwetten noch op heden,
 Byzond're leeringen, en burgerlycke zeden:
 En dat de stralen die hy uytſchiet overhoop

*Salomon
schildert het
aerdſche af in
zyne spreuc-
ken.*

Vaſt oogen meerendeels op 't menschelyck beloop.

In 't binnenste poortael de Predicker wil ſchynen
 (Die met zyn voeten kne'ende al wat de mensch met pynen
 Vergaert van aengenaem goed koſt'lyck ſchoon en dier)
 In 's Hemels herberge ons te voeren wyd van hier,
 En roepende: ydelheyd, gans ydel 's weerlds zegen,
 Al 's menschen heyl is in de vreeze Gods gelegen.

*In de Predic-
ker het He-
melsche.*

't Geheymſte is dit gezangh daer met verborgen ſpel
 Aen 's weerlds Koningh ghy gaet houwen Iſraël:
 Daer ghy we'erschallen doet 't zoet bruyloftſlied alreede
 Van Chriſtus, en zyn Kerck: daer d'heyl'ge ziele in vrede
 Geſpraecke houd met haer God, de locht hoort met 't gebed,
 In 't vuyr zyns ſtralende ooghs haer loutert reyn en net,
 Zyn min geniet, en in zyn heyligh bed gerieflijck
 Den mond der liefden zelfs magh kuffen zoet en lieflijck.

*In 't Lied der
Lieden het
heylige der
heyligen.*

O God! zeght Salomon, nae dat hy heeft voltoyt
 Des Heeren Huys, groot God! die my bevolen oyt

*Inwydinge
des Tempels
en Salomons*

F

Den

gebed tot
God, genomē
uyt het 1.
boeck der Ko-
ningen cap. 8

Den bouw liet uws Paleys, helaes maect my, o Heere!
Daer levend' steen af, weckt in Davids zaed zijn eere.
Oneynd'lijck Koningh, die behelst d'oneynd'lijckheyd,
Monarch die in uw throon zit nae uw Majesteit,
In d'afgrond nae gerecht, alom nae uw vermogen:
O Vader herberght hier om ons uw hulp te toogen:
Maght zijn in twijffel zaeck zoo spoeyt u tot den eed,
Ontwerret dezen knoop, straft strengelijck en wreed
De stoute meyneed oock, en maect niet datmen zondigh.
U voortaeu houde en acht onwetende en onkondigh.
Verliest de boom zijn blos, zoo hagels d'ackren slaen,
Zoo d'ayren yl en leegh, zoo ons verwaeyde graen
Oms honger zeggen toe, zoo met veel yf're banden
Ghy sluyt van 's Hemels sprong de poorten met uwe handen,
En wy ootmoedigh 't oogh slaen op dit Huys alleen,
Zoo hoort, Almachtigh God, verhoort doch ons gebe'en.
Zoo wy gevangen in uytheemsche landen kermen,
Zoo ons in krijgh bezwijckt 't geluck, het hert, en d'ermen,
En wy ootmoedigh 't oogh slaen op dit Huys alleen,
Zoo hoort, almachtigh God, verhoort doch ons gebe'en.
Zoo uwer wond'ren faem den vremdelingh hier wencken
Om hooren uw geheym, u t'off'ren zijn geschencken,
En in dit Huys zijn knien te krommen nae bene'en,
Zoo hoort, Almachtigh God, verhoort doch zijn gebe'en,
Verhoort van d'Hemel hem, en treckt door weldoens koordē
In uw gewyde Kerck oost, westen, zuyden, noorden.

Salomons al-
om vermaer-
de wysheyd
betreect de
Koninginne
van Saba om
hem te komen
zien en hoo-
123.

't Uytmuntende verstand van Isacx Koningh is
Zoo held'ren tortze dat vergeefs men die gewis
Met onkunde overstulpt: zijn licht zich alsins toogen
Gaet, en zijn blixemstrael straelt licht glinsterigh in d'oogen.
Des geens die wijs den toom van 't burgerlijck beled.
Der teere Arabers met haer hand te mennē weet:
Die binnen Saba heerscht, daer steedsche lentens teelē
Den Wieroock zoet van reuck, den Myrre, en roo Kaneelē,

Daer

Daer ydermaens kantoor eens Koninghs schat inhoud,
 De vaten zilver zijn, de bedspou louter goud,
 Met uytgelezen steen de muur bekleed oon breucken,
 Met stricken ingewrocht, af beeldingen, en spreucken:
 En nochtans zoo veel heyls, en grootshē en laetze staen
 Om komen Salomon zijn zē en te mercken aen,
 Zijn leeringh leenen 't oor, zijn Stad bezien met vreughden,
 De schole des geloofs, en vaste burght der Deughden.

Ghy die 't oog toefluyt voor dees' groote klaerheyd meest
 Die in onze eeuwe blinckt, wiens aengcklopte geest
 Voor dolingen vermuft de Waerheyd uyt gaet sluyten,
 Die langhzaem nacht en dagh klopt aen uw poorten buyten,
 En die om op te doen u niet eens keert noch wend,
 Om met God spreken, en zijn dobbel teltament:
 Hoe vreesdy niet dat dees' Prinçes ten ionghsten dage
 Van groote ondancckaerheyd en traegheyd u verklage?
 Die Vrouwe, die Monarche, en Heydene met lust
 De wellusten versmaed, haer goud, en zoete rust:
 Dweerst met veel moeyte en kost en met langdurigh zwieren
 Een wegh belegert van struyckroovers, en van dieren,
 En and'ren Hemel gaet bezoeken met de wensch
 Om eenmael mond aen mond te spreken met een mensch.

Zy quist geen tijd, maer gaet beschouwen al verwondert
 De trotze schoonheyd van Gods Tempel uytgezondert,
 De bollewercken van veel Steden hoogh nae eysch,
 Een uytgelezen troon, een prachtigh trots Paleys:
 Wiens muren kost'lijck zijn, en d'huysraet noch veel rijcker:
 't Getal der knechten zijn rijck Hofciert statelijcker,
 Meer haer geschicktheyd noch: men hoorter geen gerucht.
 Elck vanden haren op zijn ampt let heel beducht:
 En zoo als te gelijk den duym geroert het leven
 Den zenuwsnaerkens kan van een Quiterne geven,
 En om verrijcken noch zijn tooverigh gezangh
 Verweckt een middelbare, een hooge, een leege klangh:

*Deze Konin-
 ginne ver-
 doemt de
 valsche Chri-
 stenen.*

*De vrucht
 die zy geniet
 van deze ba-
 re reyse nae
 Ierusalem.*

Met een woord, Salomon, met een gebeer, met wencken
Beroert de stoeten van zyn knechten, die gedencken
Heel gaeuw aen haren plicht: elck neemt zyn les in acht,
En yder gaet gekleed met een byzond're dracht.

*Zy grondeert
de wysheyd
van Salomon
met zware
geschillen die
hy ontknoopt.*

Eer zy vertrock van haer welrieckende Eylands kuste
Met zware raedfelen haer dees' Prinçes toeruste,
Beluft den Koningh met verwerde vragen knap
t'Ontmoeten, om te zien zyn groote wetenschap.
Ziet welcken Oedipus! de Voorspraeck, die ervaren
Voor 't vyerschaer heeft by nae versleten al zijn jaren,
En eyndigt niet zoo haest, een twyfel langh bepleyt, (scheyd,
Die 't ouwd gebruyck haest wijst, of 's lands gewoonheyd
Of geeftigh hy ontknoopt dees' Gordiaensche stricken,
Ziet door dees' nachten heen, en speelt alle oogeblicken
Met twyfelingen, die eer zweeten d'een met pijn
Een dapper School-Sophist, Druydes, of Bramijn:
En wetende dat hoe een goed zich uytbreyd styver
Hoe 't altyd grooter word, 't geloove hy vol van yver
Haer in te scherpen tracht, en gaet nae wensch gemeyn
Haer maecken 't kost'lyck goed van zyn gezegent breyn.

*Daer bene-
en onder-
wijst hy de
Koninginne
in de kennisse
des waren
Gods.*

Hoe zeer beklage ick u, afgodisch volck, die zorlyck
Goud, Zilver, hout, spreekt hy, en kalck aenbid bespotlyck,
En door de schynre'en laes! der Magi onderrecht
Zoo vele packen hebt den menschen opgeleght:
Daer is, Mevrouw, een God, een hooghste, een ongeboren,
Een Vorst van d'Eeuwigheyd, zelf d'Eeuwigheyd verkoren,
Oneynd'lijck, afgesche'en van als, in allen doch,
Beginss'len aenvangh, en 't eynd van alle cynden noch,
Der lichten schoonste licht, der wezens hooghste wezen,
Der machten zuyv're daed, der daden macht geprezen,
Oorzaeck van allen oock, alziender, goedheyds zee,
Des levens leven, en het meyr des schoonheyds me',
Onoverwinnelijck, en sterrenvooght bequame,
Die zelf eenvormigh vormt zoo veel gestalten t'zame:

Een.

Een zelve is 't een en God, wie d'Eenheyt lochent ziet
 Maeckt Godlooze Atheist de Godheyd gants tot niet,
 In Gode d'eenheyd staet, de Satan tweeheyd stichtet,
 De groote weerd heeft een Zon maer die haer lichtet,
 De kleyne maer een ziel, enbeyds zy hebben een
 Groot God in wezen een, in dryen onderscheen.
 De le'en die wel gedeylt staen dit gesticht gelaten,
 Dit lyf vervult met vre met we'rliefde en met maten,
 Dees' welgeschickte Kerck met ryckdom ryck begift,
 Deze uytgegoten kunst, en magh niet zyn geschift
 Als met een zin, en hy maer van een Meeester worden
 Gedeylt, gelijk zijn werck een Meeester houd in orden:
 Want anders zoumen in slaghordeningen zaen
 Wel honderd duyzend zien malkand'ren randen aen,
 Een burgerlijke krijgh zou 't aerdrijck onderhouwen,
 En dees' beroerden Al zijn onderganch flux brouwen:
 Dewijl van eeuwigheyd God is oneyndlijck dan,
 En in zich meer als een eyndloosheyd vaten kan,
 Vermids de macht van d'een geen mate stelt den and'ren,
 Of eer zijn naem vernielt en wezen met malkand'ren:
 Wat houd ghy heyd'nen dan als in 't gevangenhuis
 D'oneyndlijcke bemuurt in een benauwde kluyse?
 Of waerom fluyt ghy hem in eenen stronck verachtlijck?
 Of waerom schilderdy d'onzien'lijke onbedachtlijck?
 En waerom offerdy den drymael Hoogen meest
 Al t'zamen vleeschlijcke eer, daer hy is zuyper geest?

Maer, zeghtze, waerom dus gestut door onze wercken
 Band ghy d'onsterflijckheyd in 't binnenste eender Kercken?
 Besluyt hem in een Arck, en beest'lijcker hem voed
 Met beestenvleesch, en niet met myrre en wierroock zoet?

Dit Huys zoo heyligh als in schoonheyd uytgenomen
 God, zeght hy, niet besluyt, maer wel de schaer der vromen
 Die hem aenbid, en eert, en wanen niet ocharm!
 Dat dien die d'Aerde neemt, en Hemel in zijn erm

*Datter maer
 is, en meer
 niet zijn kan
 als een eenige
 God.*

*Dat deze ee-
 nige God is
 oneyndelijck,
 eeuwig en
 onzienelijck.*

*Verblindheyd
 der heydenen.*

*Antwoorde
 der Konin-
 ginnen, van
 Salomon we-
 derleyd.*

38. De Heerlyckheyd van Salomoy.

Een kofferken vervaet, maer 't bond van durige eeuwen,
 Het statige verbond, dat d'afkomst der Hebreuwen
 Met God den Heer verbind, de vrome aen 's vromen zaed,
 En aerde, en Hemel met dees' plaets verknoopen gaet:

*Korte ver-
 klaringe van
 de ware Gods
 dienst voor
 en nae de
 komste Mes-
 sia.*

Kort om onze offerhande, ons wasschingen, ons smoken
 Is geen verzierde dienst zoo dickmael word gesproken:
 God is d'insteller, die ons innerlijck gemoed
 In d'hoop zijns Zoons met al deze Elementen voed,
 En zichtlijck ons hier mede aen d'offer doet gedencken
 Die eens in Christus bloed zal onze zonden drencken.
 Komt komt o Heere dan, o eynder vande wet,
 Groot Koningh, groot Propheet, Hooghpriester onbesmet,
 Komt drymael Groote, komt, ons toevlucht die wy wenschē,
 Voorspreker, en rantzoen, en Rechter aller menschen,
 Zoet slachtlam, stercke Lecuw, genezende Serpent,
 Noodscheydsman tusschen ons en d'Hemel in het end.
 Komt komt o waerheyd, wit, en bystand, en verlangen
 Van onsen offer. o Messias! wilt aenvangen
 In Sion te gebie'n, en inden geest ge-eert
 Dees' booze wereld in een gulde tijd verkeert:
 Dees' Koninginne aenveerd, en wilt als d'eerst' lingsh dulden
 Van 's werelds Koningen, legt op u onze schulden
 Zoo wel dat wy ontkleed van Adams quaden aerd
 Met d'heyliche Eng'len in den Hemel zijn verklaert.

*Verwonde-
 ringe der Ko-
 ninginnen o-
 ver Salomons
 wijsheyd.*

Zeer nae flaeuwt de Vorstin bezweken van verwond'ren,
 En spreeckt, Heer Koning, steeds in 't vliegen, en stijf dond'ren
 De Faem al grooter word, en snaterbeck in schijn
 De Deughden grooter maeckt als zy wel daedlijck zijn:
 En d'ed'le geesten zijn gelijk de tafereelen
 Die wel gedaen in 't oogh met meer verwond'ren spelen
 Van verre als van naeby: maer zoo veel als voorwaer
 Uwe eere elcx kroon verdooft blinckt uw deugd boven haer:
 Uw lof oon weergae noch uws leernens prijs behindert,
 En 't nydige Gerucht uws wijsheyds roem vermindert.

Op

Op de aenkomste
van
De Koninginne van 't Zuyden te
HIERVSALEM.

KLINCKERT.

*Ziet wat schoonder Zon verlaet de Zuyder palen,
Opheffende haer perruyck die op de Vorsten smacit
Met sleenen, daer Natuur op 't Goddelijcxst me' praelt.
VWat yver perst haer doch zo wyd te loopen dwa'en?*

*Hoe nae is 't om een peevl noch aen haer kroon te halen?
Ach neen! de liefde die heeft haer ed'le borst gewond
Om smaken hoe den douwuyt 's wyzen Koninghs mond
Veel lieflijcker vloeyt als honigh inde dalen.*

*Een Vrouwe, een Koninginne, en Heydene die komt
Beschamen onzen roem, hoe schoon die is verblomt:
't Licht van dees goude lamp wifcht met zyn groote klaerheyd*

*Al onzen luyster uyt, vermids wy zwaer gejoekt,
Ons Christus wysheyd noyt zo wyd heeft uytgelockt:
Dies derven wy het heyl van d'aangeboden waerheyd.*

Door een is 't nu voldaan.

T' AMSTELDAM,

Bedrukt by Paulus Gay Fabesteyn.
ANNO 1620.

